

У Браславе 22 жніўня 2009 году была ўрачыста каранавана папскім каронамі цудатворная ікона Маці Божай Валадаркі Азёраў. Некалькі стагоддзя ёю апекаваліся манахі-базыльяне. У мясцоў рыма-каталіцкі касцёл гэтую цудатворную ікону Багародзіцы перадалі, калі царскія ўлады пачалі ліквідацыю Уніі і вырашылі зачыніць манастырь айцоў базыльянаў у Браславе, і манастырская царква, дзе захоўвалася ікона, згарэла.

«Для Грэка-Каталіцкай Царквы ў Беларусі каранаванье Браслаўскай іконы Багародзіцы папскім каронамі звязулеца вялікай духовай падзеяй. Гэтае вялікае съвята ёсьць духовай, малітойнай сустрэчай вернікаў розных веравызнанняў перад іконай Багародзіцы, якая ёсьць для нас усіх Маці Еднасці. Мы

вельмі ўдзячныя Біскупу Віцебскаму Ўладзіславу Бліну за падрыхтоўку гэтага каранавання. Удзел высокіх Прадстаўнікоў дзяржаўных і адміністрацыйных

Уладаў у гэтым съвяце ёсьць знакам павагі дзяржаўных структур да рэлігійнай традыцыі грамадзянаў Рэспублікі Беларусь», — сказаў Архімандрит Сяргей (Гаек), Апостальскі Візітатор для грэка-католікі Беларусі.

23 жніўня 2009 году ў Полацку ў царкве святой Параскевы Полацкай, дзе сёняня захоўваецца копія цудатворнай Браслаўскай іконы Маці Божай, грэка-каталіцкі біскуп Мукачоўскі Мілан Шашык рукапаклай на съвятара дыякана БГКЦ Аляксандра Аўдзюека (гл. фота). Ён стаў другім беларускім католіцкім съвятаром візантыйскага абраду, які быў высьвячаны на тэрыторыі Беларусі пасля скасавання Уніі ў Полацку ў 1839 годзе.

Гл. таксама матэрыялы на с. 2-3.

Царква, калі хоча быць сапраўды Царквой, не павінна быць ворагам дзяржавы, абсалютна не, але яна павінна быць самастойнаю. Яна павінна жыць згодна з Божымі прынцыпамі. Яна павінна мець адвагу сказаць, нават дзяржаўным структурам, што тое, што вы робіце, няправільна. Гэта ня лёгка, але гэта частка нашага хрысьціянскага жыцьця, нашага хрысьціянскага заданья.

Першаярх УГКЦ кардынал Любамір ГУЗАР.
Інтэрв'ю ўкраінскаму тэлеканалу ТВі 27.07.2009.

У нумары:

НОВЫ СВЯТАР – КАШТОУНЫ ДАР МАЦІ ЕДНАСЦІ

У Полацку ўпершыню паслья скасавання Уніі высьвячаны съвятар с. 1-2

У БРАСЛАВЕ КАРАНАВАНА ИКОНА МАЦІ БОЖАЙ ВАЛАДАРКІ АЗЁРАЎ

Пра цудатворную ікону з манастыра базыльянаў і сэнс каранавання с. 1, 3, 6-7

НАЙСЬВЯЦЕЙШАЯ ТРОЙЦА ЯК ІДЭАЛ ЕДНАСЦІ

Першаярх УГКЦ Любамір Гузар пра веру, свабоду і Божы праўд с. 7-8

МІТРАПАЛІТ Т.КАНДРУСЕВІЧ:

«Касцёл сёняня не баіцца жыць у Божай праўдзе». Інтэрв'ю с. 10-12

КУРС АЛЬФА

Сустрэчы для тых, хто шукае Бога с. 15

НА МЕСЦЫ ЦАРКВЫ СВЯТОГА ДУХА ЗНАЙШЛІ КРЫПТЫ

Пра лёс славутай царквы ў Менску с. 18-20

Новы съвятар – каштоўны дар Маці Еднасьці

23 жніўня 2009 году ў Полацку ўпершыню паслья скасаваньня Уніі высьвячаны грэка-каталіцкі съвятар: у царкве съвятої Параскевы Полацкай на съвятара быў рукапакладзены дыякан БГКЦ Аляксандр Аўдзяюк.

Ён стаў другім каталіцкім съвятаром візантыйскага абраду, які быў высьвячаны ў Беларусі паслья скасаваньня Уніі ў 1839 годзе (першым быў а. Яўген Усошын, якога высьвяцілі ў Маладечна). Іншыя беларускія грэка-каталіцкія съвятары, у тым ліку і ў міжваенны час, рукапакладаліся па-за межамі Беларусі.

Архірэйскую Боскую Літургію, на якой на просьбу Апостальскага Візітатара БГКЦ быў рукапакладзены новы съвятар БГКЦ Аляксандр Аўдзяюк, служыў Апостальскі Адміністратар Мукачоўскай грэка-каталіцкай япархіі (Украіна) Уладыка Мілан Шашык. Гэты ж біскуп раней удзяліў яму дыяканскія съвячаныні 13 траўня 2009 году ў Мукачаве, падчас Сустэрэчы ярархай усходніх каталіцкіх Цэркваў Еўропы.

Архірэйская багаслужба ў візантыйскім абраадзе, адслужаная Уладыкам Міланам (Шашыкам) 23 жніўня 2009 году ў Полацку, у царкве съв. Параскевы Полацкай, была першай багаслужбай грэка-каталіцкага япарха ў гэтым горадзе за больш чым 170 гадоў паслья «сабору», скліканага ёсіфам Сямашкам у Полацку для скасаваньня Уніі. Падчас съвятарскіх съвячаньняў Алеся Аўдзяюка за яго маліліся таксама Апостальскі Візітатар БГКЦ архім. Сяргей (Гаек), архім. Пятро Бераш – сінкел Мукачоўскай япархіі ГКЦ, грэка-каталіцкія съвятары з Беларусі і Рәсей.

У гэтай значнай для Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы падзеі брапі ўдзен ня толькі мясцовыя вернікі з парафіі съв. Язафата, але і вернікі з розных грэка-каталіцкіх парафій Беларусі. Напярэдадні разам з Уладыкам Міланам (Шашыкам) і Апостальским Візітатарам БГКЦ многія з іх зьдзейснілі пілігрымку ў Браслаў, дзе маліліся за новага съвятара БГКЦ падчас урачыстасці каранацыі цудатворнай іконы Маці Божай Валадаркі Азёраў, якая ў часы Уніі захоўвалася ў манастыры базыльянаў.

Айцец Аляксандр Аўдзяюк (нар. 28.06.1978) паходзіць з прыбуцкага мястчка Дамачава Берасцейскай вобласці, што знаходзіцца на сумежжы Беларусі, Польшчы і Украіны.

Паслья заканчэння школы ў 1995-ым паступіў у Беларускі дзяржаўны юніверсітэт на механіка-матэматычны факультэт, які скончыў у 2000 годзе. Падчас навучання ў Менску пазнаёміўся з католікамі візантыйскага абраду і прыяднайся да Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы.

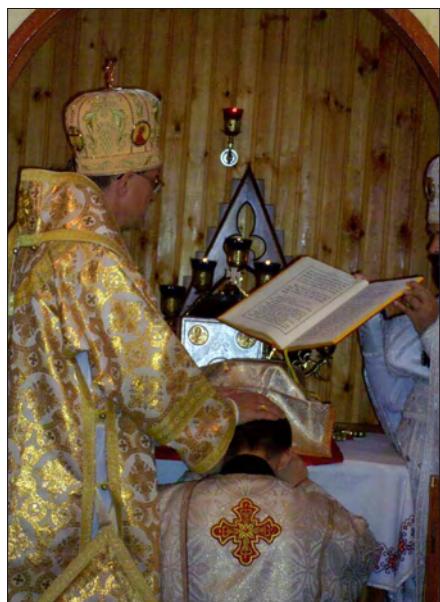
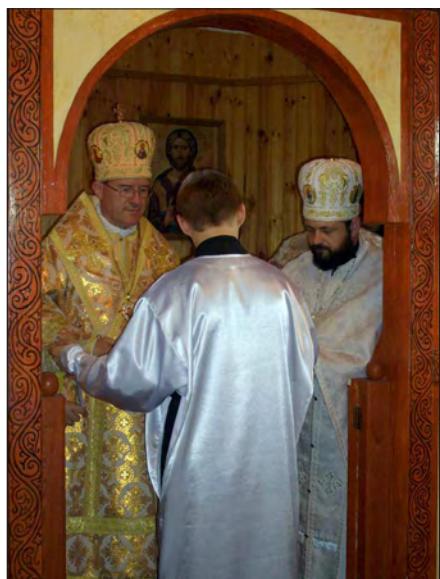
У 2000-2003 гг. працаўваў настаўнікам у школе, атрымліваў духоўную фармацыю ў манаҳаўстудыётаў у Уніўersітэце ў Менску пазнаёміўся з католікамі візантыйскага абраду і прыяднайся да Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы.

Сёлета А.Аўдзяюк скончыў тэалагічны факультэт у Каталіцкім юніверсітэце ў Айхштэце, што ў Баварыі, атрымаў ступень дыпломаванага тэзага. Студыяваў ён на катэдры гісторыі тэалагіі, съпеціялізаваўся на патралогіі.

30.06.2006 г. біскуп Прэшаўскі Ян Бабяк, SJ паставіў яго на чытальніка і пітадыякана, 13.05.2009 г. біскуп Мукачоўскі Мілан Шашык высьвяціў Алеся Аўдзяюка на дыяканана, а 23.08.2009 г. – на съвятара.

Айцец Аляксандр Аўдзяюк будзе дапамагаць у душпастырскай апецы вернікаў парафіі съв. Язэпа ў Менску, а таксама будзе служыць як віце-канцлер курii Апостальскага візітатара БГКЦ.

Ігар БАРАНОЎСКИ

• Полацак, 23.08.2009. Съвятарскія съвячаныні Аляксандра Аўдзяюка. (Фота А.Андросяк і П.Дайліда).

У Браславе каранавана ікона Маці Божай Валадаркі Азёраў

Ікона Багародзіцы, якая ўшаноўваецца цяпер у браслаўскім касьцёле Нараджэння Найсвяцейшай Панны Марыі, доўгі час знаходзілася ва Усьпенскім манастыры манаҳаў-базыльянаў, які разъмяшчаўся на адным з 15 астрavoў возера Несціш. Манастыр вядомы яшчэ з 1500 году, уніяцкім ён стаў ад 1596 году, а яго архімандрит Багдан Годкінскі-Клімент быў сярод тых, хто ў Берасці паставіў свой подпіс пад документамі царкоўнай Уніі.

У браслаўскі касьцёл цудатворная ікона Багародзіцы была перададзена ў часы, калі пачалося зынішчэнне Уніі ў краі. 21 жніўня 1832 году ў Браслаўскім базыльянскім манастыры здарыўся моцны пажар. Царква і ўсе манастырскі будынкі былі зынішчаныя агнём. Аcaleў толькі абраз... Існуе меркаванье, што манастыр загарэўся падчас начнай навальніцы ад маланкі. Аднак на гэтыя трагічныя падзеі можна глянуць і ў іншым сувязтве: у 1832 годзе расейскія ўлады пачалі зачыняць базыльянскія манастыры – галоўныя аплоты Уніі. Ад 17 ліпеня 1832 году Закон Айцоў Базыльянаў у Расейскай імперіі перастаў існаваць, а ўсе манастыры былі непасрэдна падпрадкаваныя зынішчальніку Уніі Ё. Сямашку. Браслаўскі манастыр у ягоным супісе на закрыццё быў у ліку першых...

22 жніўня 2009 году, пасылья зьдзяйснення ўрачыстай каранацыі Браслаўскай іконы, вядомай яшчэ як Манастырская, на небе зявілася гало – кола вакол сонца, якое ярка сувяцілася. Гэты аптычны феномен, які назіраецца ў прыродзе ня так ужо і часта, прыцягнуў увагу шматлікіх вернікаў, якія сабраліся на пляцы перад браслаўскім санктуарыем Маці Божай.

Урачыстасць каранацыі праходзіла пад адкрытым небам, на пляцы перад касьцёлам. Месца, дзе быў устаноўлены часовы алтар для літургіі, аформліў ў выглядзе карабля даўжынёй 32 метры. Мачту гэтага карабля вянчаў 22-метровы крыж. Сам цудатворны абраз Маці Божай Валадаркі Азёраў, упрыгожаны белымі лілеямі, быў усталяваны на невялікай яхце перад алтаром. Карабель сымбалізаваў запрашэнне ў жыццёвае падарожжа разам з Божай Маці, якой трэба даверыцца, каб Яна прывяла кожнага з нас да жыцця вечнага ў дому нашага Айца.

У гонар Маці Божай напярэдадні каранацыі адбыўся фэст нацыянальных

У суботу, 22 жніўня 2009 году, у Браславе, пад адкрытым небам, на платформе, зробленай у выглядзе карабля, якая была разъмешчана на пасрэдна калі марыйнага санктуарыюму, што на беразе возера, была каранаваная папскімі каронамі цудатворная Браслаўская ікона Маці Божай – Валадаркі Азёраў.

культур – свае хрысціянскія сьпевы працавалі беларускія, польскія, латышскія і украінскія вернікі.

На ўрачыстасць у Браславе сабраліся 31 ярх Каталіцкай Царквы з дзесяці краінаў свету – Беларусі, Рәсей, Украіны, Польшчы, Літвы, Летвії, Германіі, Італіі, Вялікабрытаніі, ЗША, а таксама каля 200 сувятароў. Ва ўрачыстасцях каранаўнія іконы прымалі ўдзел Ўладыка Мілан Шашык, Апостальскі Адміністратар Мукачоўскай грэка-каталіцкай япархіі, манаҳі-базыльяне з Украіны і Літвы, а таксама групы вернікаў з розных грэка-каталіцкіх парафій Беларусі на чале з Апостальскім Візітаторам архім. Сяргеем Гаекам. Былі прадстаўнікі Праваслаўнай Царквы з Віцебскай япархіі, а таксама амбасадары і прадстаўнікі дыпламатычных місіяў шэрагу дзяржаў. Усяго – больш за 10 тысяч чалавек вернікаў на толькі з Беларусі, але і з суседніх краінаў маліліся ў гэты дзень ля цудатворнай іконы Багародзіцы.

Непасрэдна перад галоўнай сувятой Імшой міжпарафіяльны грэка-каталіцкі хор «Прасфара» з Менску праспілаваў Акафіст да Маці Божай. Набажэнства ўзначальвалі архімандрит Сяргей Гаек, Апостальскі Візітатор для грэка-католікі Беларусі, разам з біскупам Мукачоўскім Міланам Шашыкам і архімандритам Пятром Берашам з Вужгарду (гл. фота).

Урачыстую сувятую Імшу ўзначальваў архібіскуп Кёльнскі, кардынал Ёахім Майнснер, які, дарэчы, з асаўлівай пашанай ставіцца да сувятога Язафата Кунцэвіча. Уладыка Ёахім прамовіў казаньне, у якім

заклікаў вернікаў ва ўсіх нашых складаных жыццёвых сітуацыях быць вернымі Царкве і заўсёды заставацца, як Марыя, пры Ісусе. «Хто цалкам аддаў сябе Богу – а менавіта так зрабіла Марыя,– будзе цалкам прыняты Ім. Гэта надае нашаму жыццю элемент вечнасці. І таму Марыя нездarma маў заслугі на каронаваніе якую атрымала ад Святога Сына. То, што Яна была ўзята на неба з усёю сваёю чалавечасцю істотаю, для нас становіцца выклікам, які адначасова зьяўляецца надзеяй. Бог хоча асьвяціць нас, усё наша чалавечасць існаваньне і прыняць на неба. Праз гэта Бог надае нашаму жыццю сапраўдны сэнс і належны падыход да съмерці. І для нас у небе падрыхтавана вечная карона. Як сказаў сувяты Пётр, мы – каралеўскае сувятаства, народ выбраны (пар. 1 Пт 2, 9), і Бог жадае давесці сваё стварэнне да мэты – вечнасці», – сказаў нямецкі ярарх.

Пасылья казаньня адбыўся галоўны момант усёй урачыстасці: кардынал Ёахім Майнснер усклаў на цудатворным абразе карону спачатку на галаву Ісуса, а потым Яго Маці – Найсвятоі Багародзіцы.

Пасылья гэтага перад каранаўнай іконай рыма-каталіцкі біскуп Віцебскі Ўладзіслаў Блін зачытаў Акт аддання вернікаў і душпаstryra на Віцебскай рыма-каталіцкай дыяцэзіі пад апеку Маці Божай Валадаркі Азёраў.

Урачыста гучала малітва: «О Марыя, Маці Браслаўская! Мы, Твае дзецы, хочам аддаць Табе ва ўласнасць нашыя сэрцы, нашу працу і адпачынак, малітвы і надзеі, каб Ты, нашая Маці, магла распарађацца імі, як сваёй праўдзівой уласнасцю».

У грэка-каталіцкіх парафіях Беларусі пасылья гэтай урачыстай падзеі прайшла Актава падзякі за ласку каранаўнаньня гэтай старадаўнай іконы Багародзіцы.

Сёлетняя каранацыя ў Браславе цудатворнай іконы Маці Божай Валадаркі Азёраў – ужо сёмая ў найношчайшы гісторыі Беларусі і дзяявітая за ўсю гісторыю. У часы ВКЛ на тэрыторыі сучаснай Беларусі першай была каранаўнаная цудатворная ікона Маці Божай у Жыровіцах (1730 г.), якой апекаваліся тады базыльяне, а пазней яшчэ й Бялыніцкая ікона Маці Божай (1761 г.), што захоўвалася ў касьцёле кармелятаў.

Ігар БАРАНОЎСКІ
Фота П.Дайліда.

Ватыканскі кардынал наведае Беларусь

Старшыня Папской Рады спрыяньня хрысьціянскай еднасці кардынал Вальтар Каспэр у лістападзе 2009 году ўжо ў другі раз наведае Беларусь. Па запрашэнні праваслаўнага Мітрапаліта Менскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсіх Беларусі, ватыканскі ярарх прыме ўдзел у міжнароднай канферэнцыі, прысьвеченай хрысьціянска-юдэйскаму дыялогу, якая будзе праходзіць з 9 па 11 лістапада 2009 году ў Менску.

Плануеца, што падчас свайго знаходжання ў Беларусі кардынал Каспэр узначаліць съвятую Імшу ў менскім архкатэдральным касцёле.

Упершыню кардынал Каспэр пабываў з візітам у Беларусі 14-18 сінэхня 2002 году па запрашэнні кардынала Казіміра Сьвентка і Канферэнцыі Каталіцкіх Біскупай у Беларусі. Мэтай яго першага візіту ў нашу краіну было знаёмства з мясцовай Царквой.

Кардынал Вальтар Каспэр адназначана і рашуча заўсёды заклікае адкідаць любы акт варожасці ў адносінах да габрэяў, асабліва матываваны рэлігійна. «Ня можа быць месца нікому хрысьціянскому антысемітызму. Антысемітызм падрывае хрысьціянская карані», – заяўіў ён на міжнароднай канферэнцыі, прысьвеченай памяці ахвяраў Халакосту ў Берліне. На яго думку, краінам Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, дзе да гэтага часу моцныя антысеміцкія настроі, «яшчэ многае трэба зрабіць». Ён заклікае хрысьціяну гэтай часткі кантыненту на актыўнае змаганье з гэтай зьявой ва ўсіх яе праявах.

Хрысьціянска-юдэйскі дыялог: канферэнцыя ў Менску

З 9 па 11 лістапада 2009 году ў Менску адбудзеца міжнародная канферэнцыя на тэму «Хрысьціянска-юдэйскі дыялог: рэлігійныя каштоўнасці як аснова ўзаемапавагі ў грамадзянскай супольнасці».

Арганізатарамі канферэнцыі выступаюць Інстытут рэлігійнага дыялогу і міжканфесійных камунікацыяў пры Сінодзе Беларускай Праваслаўнай Царквы і Міжнароднае грамадзкае аб'яднанье «Хрысьціянскі адукацыйны цэнтр імя сьв. Мятода і Кірылы».

Сярод розных тэмаў дадзенай канферэнцыі варты вылучыць наступныя:

- перадумовы і магчымасці хрысьціянска-юдэйскага дыялогу ў поліканфесійным і полікультурным грамадзстве;
- рэлігійныя каштоўнасці Святога Пісаньня і выклікі сучаснасці;
- укаранёнасць рэлігійных каштоўнасцяў і ўзаемасувязь багаслоўскіх традыцыяў у нашай культуры;
- юдэйска-хрысьціянскі кантэкст філасофіі мастацтва;
- постаці, якія яднаюць юдэйскую і хрысьціянскую традыцыі.

Напрыканцы канферэнцыі запланаваны цікавыя круглы стол на тэму «Як могуць на-

Вальтар КАСПЭР (нар. 05.03.1933)

З 1999 году зьяўляўся сакратаром Папскай Рады спрыяньня еднасці хрысьціянаў і віцэ-прэзідэнтам Камісіі па рэлігійным дыялогу з юдаізмам. 21 лютага 2001 году ён быў далучаны да Калегіі кардыналаў і з 3 сакавіка 2001 году ўзначальвае Папскую Раду спрыяньня еднасці хрысьціянаў ды Камісію па рэлігійным дыялогу з юдаізмам. 15 мая 2001 году кардынал Вальтар Каспэр стаў членам Кангрэгациі Веравучэньня і Кангрэгациі Усходніх Цэрквай, а 18 траўня таго ж году – членам Папской Рады па культуры. У 2002-м быў прызначаны членам Вышэйшага Папскага царкоўнага суду (*Signatura Apostolica*).

Зьяўляеца аўтарам шматлікіх тэатральных прац.

Каталікі ўсходнія абрацу заходзяць прытулак у Грэцыі

Каталікі розных Усходніх Цэрквай, якія вымушаны былі ўцякаць ад драматычных сітуаціяў з Іраку, Ірану і балканскіх краін, займелі другі дом у Апостальскім Экзархате для каталікоў візантыйскага абраду ў Грэцыі.

Сёння, разам з грэцкім аднаверцамі, іх сем тысячай. Паводле словаў Уладыкі Дымітрыя Салахаса, Апостальскага Экзарха для каталікоў візантыйскага абраду ў Грэцыі, у дадзены момант у гэтай краіне ёсьць сем каталіцкіх япархій і адзін вікарый лацінскага абраду, экзархат візантыйскага абраду і армянскі каталіцкі ардынарыят.

У Афінах ажыццяўляеца душпастырская апека каталікоў розных нацыянальнасцяў. Візантыйскі экзархат праводзіць шырокую дабрачынную, адукацыйную і культурную працу, яму належыць лякарня, школа для дзяцей з псіхічнымі парушэннямі, дом для саставрэлых і інтэрнат для моладзі. Экзархат мае таксама выдавецтва і ладзіць два летнія лагеры для дзяцей. Цяпер Экзархат займаецца душпастырскай апекай вернікаў халдэйскага абраду, а таксама вернікаў візантыйскага – якія прыехалі з Украіны, з Румыніі і іншых балканскіх краін. Такім чынам, Экзархат стаў Царквой дыяспары, каталікоў-імігрантаў усходніх абрадаў.

Паводле Agniz

(Рэгензбург, Нямеччына) і інш. Раней Хрысьціянскі адукацыйны цэнтр ужо ладзіў канферэнцыі на тэмы: «Рэлігійны дыялог і прымірэнне праз мастацтва» (2003 г.), «Хрысьціянска-мусульманскі дыялог ва ўмовах глабалізацыі» (2007 г.).

Паводле Churchby.info

Перспективы сутрэчы Патрыярха Кірыла з Папам Бенядыктом XVI

Сутрэча Папы Бенядыкта XVI з Патрыярхам Маскоўскім і ўсіе Русі Кірылам адбудзеца, калі зьявяцца відавочныя перспективы плённай сумеснай працы абедзвюх Цэрквяў, – адзначыў кіраўнік Аддзелу зьнешніх царкоўных сувязяў Маскоўскага Патрыярхату архіяпіскап Валакаламскі Іларыён (Алфееў). 15 верасьня 2009 году распачаўся візіт праваслаўнага архіяпіскапа ў Апостальскую Сталіцу.

«Сутрэча Папы і Патрыярха павінна мець характар сымбалічны, а ня толькі пратакольны. Яна адбудзеца, калі зьявіцца перспектива пералому ў нашых адносінах», – падкрэсліў архіяпіскап Іларыён.

Папа Бенядыкт XVI ужо сутракаўся з Патрыярхам Кірылам, калі той зъяўляўся Мітропалітам Смаленскім і Калінінградскім. Паводле словаў архіяпіскапа Іларыёна, праваслаўныя і католікі, мяючы на ўвазе канчатковае вырашэнне існуючых проблемаў, павінны навучыцца сумеснай працы, дзеяйніць як адзінае цэлае, нягледзячы на тое, што яны пакуль не зъяўляюцца адзінай структурай у адміністрацыйным сэнсе. Цэрквы павінны спыніць канкурэнцыю паміж сабой і стаць саюзнікамі. Архіяпіскап Іларыён выказаў надзею, што Каталіцкая Царква і Праваслаўная Царква агульнымі намаганнямі сумогуць захаваць адзінства.

Catholic.by

Захад і Усход – агульная спадчына Беларуская дэлегацыя на кангрэсе «Рэнавабіс» у Фрайзінгу

3-5 верасьня 2009 году ў Фрайзінгу (Германія) праходзіў XIII Міжнародны кангрэс, арганізаваны акцыяй салідарнасці нямецкіх католікаў «Рэнавабіс». Тэма сёлетнія сутрэчы «Шукаць адзінства – захоўваць разнароднасць. Усход і Захад у экumenічным дыялогу». Дэлегацыю беларускіх католікаў узначальваў Мітропаліт Тадэвуш Кандрусеў.

Галоўным госьцем кангрэсу быў кардынал Вальтар Каспэр, старшыня Папскай Рады спрыяльства хрысціянскай еднасці. У выступленыні на адкрытым форуме ватыканскія ярарх заклікаў да зыншчэння негатыўных стэрэатыпаў паміж Усходам і Захадам. «Мы па-ранейшаму занадта мала ведаем адно аднаго і павінны навучыцца ўзаемнай павазе», – адзначыў кардынал Каспэр.

Беларуская дэлегацыя на працягу трох дзён прымала ўдзел у канферэнцыях, пленарных дыскусіях і працы ў групах. Сярод удзельнікаў кангрэсу былі прадстаўнікі праваслаўнай, рымска-католіцкай, грэка-каталіцкай, пратэстанцкіх Цэрквяў. Беларускую Праваслаўную Царкву і Аддзел зьнешніх царкоўных сувязяў Маскоўскага Патрыярхату прадстаўляў япіскап Бабруйскі і Быхаўскі Серафім (Беланожка).

У межах кангрэсу былі амбэркаваныя галоўныя пункты сучаснага экumenічнага дыялогу. Удзельнікі амбэркавалі пытаньне адносна таго, які ўклад у єўрапейскую інтэграцыю робіць Царква.

Кардынал Каспэр падкрэсліў, што адзінства Еўропы – гэта «экumenічнае заданне». Наш кантынент, па словах старшыні ватыканскага ведамства, зможа выжыць толькі тады, калі сваё разьвіццё

будзе базаваць на агульначалавечых і хрысціянскіх каштоўнасцях.

Ватыканскія ярарх зъяўярнуў увагу на добрыя адносіны паміж католікамі і праваслаўнымі ў розных кантэкстах і на тэалагічны дыялог паміж імі, чарговы этап якога адбудзеца гэтай восеньню на Кіпры. Станоўча ярарх асаніў адносіны паміж Каталіцкай Царквой і Расейскай Праваслаўнай Царквой, якія адзначаюцца ўсё большай інтэнсіўнасцю.

Старшыня ватыканскага ведамства перасяцярог ад спадзяваньня на хуткае дасягненне адзінства Цэрквяў. «Тысячагодовую гісторию ня ўдаца так лёгка павярнуць назад», – адзначыў кардынал Каспэр і дадаў, што «гаворка ідзе не пра тэалагічны пытаньні, але пра моцную ментальную розніцу». «Яшчэ некаторы час мы павінны будзем жыць побач», – падкрэсліў кардынал. Аднак, на думку ярарха, католікі і праваслаўныя маюць шмат агульных заданньняў. Адным з іх, як адзначыў, зъяўляецца барацьба з секулярызацыяй.

Сыпецыяльнае бласлаўленыне для ўдзельнікаў кангрэсу даслаў Папа Бенядыкт XVI. З прывітальнім словам да прысутных зъяўрнулася канцлер Германіі Ангела Меркель.

Акцыя салідарнасці нямецкіх католікаў з жыхарамі цэнтральнай і ўсходняй Еўропы «Рэнавабіс» – гэта адзін самых маладых каталіцкіх праектаў Еўропы. Нарадзіўся ў 1993 г. па ініцыятыве нямецкіх біскупau. Кангрэсы «Рэнавабіс» – гэта штогадовыя мерапрыемствы, якія збораюць сотні ўдзельнікаў, каб амбэркаваць пытаньні еднасці і супрацоўніцтва паміж хрысціянамі.

к. Аляксандр АМЯЛЬЧЭНЯ
Catholic.by

Курс для лідараў харызматычнага абаўленення

Міжнародны інстытут каталіцкай харызматычнай лідарскай фармацыі з 5 па 26 верасьня 2009 году ладзіў у Рыме 3-тыднёвы курс для лідараў каталіцкага харызматычнага абаўленення з розных кумкоў съвету.

Месцам для правядзення гэтага курсу стала харызматычная супольнасць «Fraterna Domus» у Рыме.

Міжнароднае служэнне каталіцкага харызматычнага абаўленення (ICCRS) прапанавала ўжо трэцюю сваю праграму інстытуту лідарской фармацыі. Заняткі падчас курсу ўключалі студыі ў Святым Пісаныні, эклезіялогіі, марыялагіі, пнеўматалогіі, абвяшчэнні Евангельля Ісуса Хрыста, а таксама знаёмства з каталіцкім харызматычным абаўленнем, навыкамі лідарства і вопытам служэння.

Значная частка часу была адведзена для практичнага навучаньня і семінараў па розных аспектах служэння каталіцкага харызматычнага абаўленення. Навучэнцы мелі магчымасць атрымаць каштоўныя вопыты, якія зможуць прымяніць у сябе дома ў сваіх супольнасцях. Дзеля гэтага ўдзельнікі курсу лідарской фармацыі мелі некалкі паездак у месцы, дзе вядзеца працаў у супольнасцях каталіцкага харызматычнага абаўленення.

Сярод тых, хто праводзіў навучанье ўдзельнікаў сёлетніага курсу лідарской фармацыі, быў кардынал Станіслаў Рылка, Старшыня Папскай Рады па справах съвецкіх, які выступіў з дакладам «Хрост у Святым Духу», а таксама ён меў выклады па эклезіялогіі. Аўстралійскі біскуп Джо Грэч, Старшыня дактринальнай камісіі Міжнароднагае служэння каталіцкага харызматычнага абаўленення, распавядайд пра харызматычнае абаўлененне ў Каталіцкай Царкве, а таксама знаёміў са спосабамі і метадамі евангелізацыі. Айцец Боб Файрысі, SJ – прафесар-эмэрый Грэгорыянскага ўніверсітэту ў Рыме, у сваіх выступах удзяліў увагу тэмам «Айцец» і «Ісус». Мішэль Маран, Старшыня Міжнароднагае служэння каталіцкага харызматычнага абаўленення (ICCRS) і нацыянальны кіраўнік Каталіцкага харызматычнага абаўленення (CCR) у Англіі асьвяталя тэмам «Святы Дух» і «Цела Хрыстова», Пітэр Томпсан, сябра Рады ICCRS, апавядаў пра Добрую Навіну, а былы старшыня Міжнароднагае служэння каталіцкага харызматычнага абаўленення Чарльз Ўайтхэд прапанаваў ўдзельнікам курсу лідарской фармацыі выклады на тэмы «Элементы малітўнай сутрэчы» і «Жыццё лідара».

Адкрыцьцё Году Жыровіцкай іконы Маці Божай

У 2010 годзе спаўняюцца 280-ыя ўгодкі каранацыі іконы Маці Божай Жыровіцкай папскімі каронамі. Гэта была першая каранацыя цудатворнай іконы Маці Божай залатымі папскімі каронамі на тэрыторыі сучаснай Беларусі.

6 верасня 2009 году, у першую нядзелю новага царкоўнага года, беларускія грэка-католікі распачалі Год падрыхтоўкі да съяткавання 280-ых угодкі каранацыі Жыровіцкай іконы Багародзіцы. Боскую Літургію на адкрыцьцё памятнага Году адслужыў у парафіі Жыровіцкай іконы Маці Божай у Івацэвічах Апостальскі Візітатор для грэка-католікай Беларусі Архімандрит Сяргей (Гаек).

8 (19) верасня 1730 г., у съята Нараджэння Найсвяцейшай Багародзіцы, кіеўскі ўніяцкі мітрапаліт Атанасі Шаптыцкі, у прысутнасці пасланніка Папы Рымскага, двух уніяцкіх біскупаў (Тэафіла Гадэзкага, уладыкі Уладзімірскага і Берасцейскага ды Юрыя Булгака, уладыкі Пінскага і Тураўскага), шматлікага духавенства візантыйскага і лацінскага абраду і дзясяткай тысячаў вернікаў зьдзесніу урачысты акт каранацыі залатымі папскімі каронамі іконы Маці Божай у манастыры айцоў-базыльянаў у Жыровіцах.

Цудатворная ікона Маці Божай Жыровіцкай нездарма стала першай каранаўнай іконай беларускага народу, бо здаўна шанавалася і шануецца не толькі праваслаўнымі, у якіх гэтая ікона захоўваецца сёньня, але і католікамі візантыйскага і лацінскага абраду, якія маюць у сваіх съятынях таксама цудатворныя абразы Маці Божай Жыровіцкай – у Рыме, у царкве сьв. Сяргея і Вакха, і ў касцёле сьв. Андрэя ў Слоніме. Гэты цудатворны абрэз Маці Божай стаў сапраўдным сымбалем еднасці беларускіх хрысьціянаў.

Грэка-каталіцкі біскуп з Мукачава ушанаваў беларускую съятыню

Замежныя госьці, што ехалі на съята каранацыі папскімі каронамі цудатворной іконы Маці Божай Браслаўскай – Валадаркі Азёраў, на сваім духовым шляху ў Браслаў захацелі таксама пакланіцца беларускай съятыні – Жыровіцкай іконе Багародзіцы, якая захоўваецца ў храмах трох канфесіяў у Івацэвічах, Жыровічах і Слоніме.

20 жніўня 2009 году біскуп Мукачавскай грэка-каталіцкай япархіі з Вужгараду (Украіна) Уладыка Мілан (Шашык) разам з нядайна прызначаным сінклем гэтай япархіі архімандритам Пятром (Берашам), па дарозе ў Жыровічы затрымаўся на малітву ў грэка-каталіцкай парафіі ў Івацэвічах, дзе ўшаноўваецца копія Жыровіцкай іконы Маці Божай.

У душпастырскім цэнтры грэка-католікай у Івацэвічах мясцовыя вернікі ўпершыню змаглі памаліцца з грэка-каталіцкім біскупам. Боскую Літургію ў Івацэвіцкай капліцы (гл.фота) на гэты дзень узначальваў архімандрит Сяргей Гаек, Апостальскі Візітатор для грэка-католікай Беларусі.

21 жніўня яны разам з іншымі замежнымі гасцямі, што ехалі на каранацыю ў Браслаў, маліліся перед цудатворнай іконай Багародзіцы ў праваслаўным (пабазыльянскім) храме ў Жыровічах, дзе сустрэліся з добразычлівым прыёмам з боку праваслаўных, і ў касцёле съв. Андрэя ў Слоніме, дзе захоўваецца копія праслаўленай цудамі рымскай іконы Маці Божай Жыровіцкай, якую падаравалі базыльяне, што жылі ў Рыме, на сваю Бацькаўшчыну ў 1738 годзе. Госьці заехалі таксама і ў Альбярцін, дзе маліліся на магілах айцоў езуітаў з Усходняй Місіі, якая там дзейнічала ў міжваенны час.

Экуменічнае съяткаванье парафіяльнага съята ў Лужках

У парафіяльным съяце Нараджэння Маці Божай у рымска-каталіцкай парафіі ў Лужках (Глыбоччына) 8 верасня 2009 году – чарговы раз – узделінічалі грэка-католікі.

Гэтае парафіяльнае съяткаванье было ўключана ў юбілейны Год съятарства рымска-каталіцкай Віцебскай дыяцэзіі. Съяточнае набажэнства ўзначаліў Апостальскі Візітатор для грэка-католікай Беларусі Архімандрит Сяргей (Гаек), з якім саслужылі ераманаҳі з ордэну Айцоў Піяраў з Ліды і Шчучына. Прысутнічалі шматлікія рымска-каталіцкія съятары з навакольных парафій, а таксама шматгадовы душпастыр мясцовай праваслаўнай парафіі.

«Храм, у якім мы сёньня молімся, быў побудаваны айцамі пірамі, і быў ён съведкам духовага клопату Касцёлу пра навучаньне моладзі. У мястэчку Лужкі дзейнічала ў свой час і ўніяцкая царква. Каштоўная традыцыя заахвочвае нас усіх да малітвы. Гэта вельмі добра, што можам тут сёньня маліцца ў экуменічнай супольнасці: рымска-католікі, грэка-католікі (якіх калісці называлі ўніятамі), праваслаўныя.

На пачатку новага навучальнага году хочам асабліва маліцца за моладзь і за ўсіх настаўнікаў. Хочам таксама ўзгадаць у малітве тых, хто адышоў да вечнасці і склаў съведчанье вернасці хрысьціянскім каштоўнасцям», – сказаў у казаніні Архімандрит Сяргей.

Паслья набажэнства ў касцёле съятары і вернікі маліліся таксама на мясцовых каталіцкіх могілках.

дыякан Пётр РУДКОЎСКІ, ОР

Сэнс каранаваньня марыйных іконаў

Напрыканцы чэрвень і ў першай палове ліпеня беларускія дарогі і сцяжынкі нападунаюца пілігрымамі-вернікамі, якія кіруюца да съвятыняў-крыніц, месцаў, дзе Божая Любодзь дае аб сабе знаць асаблівым чынам. **Будслаў, Тракелі, Палацак, Браслаў, Гудагай** – гэта толькі некалькі беларускіх асяродкаў духоўнай гравітациі. А колькі іх ёсць усім съвеце!

Наблізіўшыся да жыватворнай крыніцы, мы можам пабачыць шэраг прыладаў-сродкаў, прапанаваных нам для таго, каб як мага больш пачэрпнуць з крыніцы. А гэтай крыніцай ёсьць нікто іншы, а толькі Ісус Хрыстос, Бог-Чалавек, Скала, з якой б'е вада жыцця (пар. Ян 3, 27; 1 Кар 10, 4). Існуе, аднак, небяспека, што мы ўсю свою ўвагу скіруем на гэтых прыладах, а забудзем пра саму крыніцу.

• 22.08.2009. Каранаванье іконы ў Браславе.

• 05.07.2009. Урачыстасць каранаваньня іконы ў Тракелях.

Адной з такіх «прыладаў» зьяўляецца звычай каранаваньня аброзоў Маці Божай. Сёлета ў Беларусі ажно дзівле марыйныя іконы атрымліваюць папскія кароны – Тракельская (5 ліпеня) і Браслаўская (ускладанье каронаў – 22 жніўня). У мінулых гады каранаваны былі аброзы ў Будславе, Гудагай, Горадні, Берасці і Лагішыне.

Звычай каранаваньня марыйных ікон усталяваўся ў 16-17 ст., г. зн. у перыяд

контррэфармаціі. У часе інтэнсіўнай дыскусіі з пасълядоўнікамі Марціна Лютера была, несумненна, патрэба падкрэсліць моцна і рашуча, што Марыя зьяўляецца Багародзіцай і таму яна найбольш поўна і глыбока спасыцігла таямніцу Ўцелайлёнага Слова. А калі так, то яе роля ў гісторыі збаўлення пераўзыходзіць ролю любога іншага чалавека.

Слушнае падкрэсліваньне выключнай ролі Марыі ў гісторыі збаўлення можа мець, аднак, і свой «ценявы» бок. Калі такія падзеі, як паломніцтвы да марыйных санктуарыюмаў альбо каранацыі марыйных іконаў не супрадаўжаюцца адпаведнай катэхезай, то могуць нарадзіць у вернікаў перакананье, што гэта Марыя, а не Хрыстос, зьяўляецца крыніцай збаўлення. Больш таго, можа нават замацавацца проціпастаўленыне «міласэрнай Марыі-Маці» «разгневанаму Богу-Айцу» (дастаткова прыгадаць слова з папулярнайпольскай песні «Serdeczna Matko»: *Lecz kiedy Ojciec rozgniewany siecze, szczęśliwy, kto się do Matki ucieszcze – Kali Aijec, razgnievanы, сячэ, шчасльвы той, хто да Маці ўячэ*).

Яшчэ большай небяспекай ёсьць ператварэнне матэрыяльнага аброза ў асноўны аўект пакланеньня. Нічога дрэннага ў tym, што хтосьці імкнецца да крануцца альбо пацалаваць съвятую ікону. Наадварот, гэта можа быць (і думаю, найчасцей так бывае) актам сардечнай малітвы, малітвы, у якую чалавек уключае орган дотыку. Бываюць, аднак, сітуацыі, калі даводзіцца сумнявацца ў tym, што такі дотык – акт малітвы. З прыкрамсцю даводзілася назіраць, як сёлета ў Тракелях паслья асноўнай імшы многія вернікі палічылі патрэбным «любой цаной» дакра-

нуцца да каранаванага аброза. У выніку – штурханіна, узаемныя аброзы, адмоўныя эмоцыі. Відавочна, што для многіх з іх ікона стала самамэтай, аўектам, надзеленым боскімі прыкметамі. А гэта ўжо нешта нашталт ідалапаклонства.

Аброз – гэта своеасаблівы сымбал, і яго вартасць вынікае з таго, што яна скіроўвае нашую ўвагу на духоўную рэчаіснасць. І ўсе дзеяньні з ім (працэсіі, каранаваньні) маюць сымбалічнае значэнне. А сымбал губляе сваю першапачатковую функцыю, калі становіца «рэччу-ў-сабе», г. зн. калі ўся ўвага (альбо большая яе частка) кіруеца на дадзены матэрыяльны аўект, а не рэчаіснасць, на якую ён указвае. То ж самае стасуеца і актаў ушанаваньня. Тут, думаю, да месца будзе звязануць ўвагу на выказваныні, якія выкарыстоўваюцца ў катэхезах і пропаведзяx. Напрыклад, ускладаючы кароны на ікону, мы не «карануем Марыю», а толькі пры дапамозе гэтага сымбалічнага акту ўзгадываем яе духоўнае каранаваньне ў нябесах. Калі мы прымаєм ікону ў свае сем'і альбо парафii, то прыгадываем яе пастаянную прысутнасць сярод нас у якасці Маці Бога і Маці Царквы, аднак «вандраванье іконы» – гэта далёка ня тое самае, што «вандраванье Марыі». Думаю, варта быць больш асцярожнымі пры выкарыстанні метафораў, дзе акты, выкананыя на іконе, прэзентуюцца як акты, выкананыя на самай Марыі.

Галоўнае, аднак, памятаць, што Марыя ёсьць «плюнаю ласкі», аднак яна не зьяўляеца крыніцай збаўчых ласкаў, зьяўляеца Багародзіцай, але ня Богам, «съвятыні Духа Святога», але ня Духам Святым. Супрацьпастаўленыне «міласэрнай Марыі» «разгневанаму Айцу» зьяўляеца фатальным тэалагічным непараўнаным, бо ўся любоў і міласэрнасць, якая ўласціва Марыі, бярэ пачатак менавіта ў сэрцы Бога-Айца. Гэта Бог-Айц зьяўляеца крыніцай усякіх ласкаў, Бог-Сын зьяўляеца адзіным Пасярэднікам у паяднаныні з Айцом (пар. Дз 2, 12; 1 Цім 2, 5), а натхняльнікам і правадніком у гэтым паяднаныні ёсьць Дух Святы. Важна, каб такія рэлігійныя падзеі, як каранаваньне іконы Марыі, скіроўвалі ўвагу і сэрцы да самога Бога ў Тройцы.

Новыя душпастыры ў сталічнай пароўні

Апостальскі Візітатар для грэка-католікаў Беларусі архімандрит Сяргей (Гаек) будзе ажыццяўляць душпастырскую апеку грэка-каталіцкай пароўні съвятога і праваднага Язэпа ў Менску замест а. Андзея Абламейкі, які накіраваны на вучобу ў Аўстрію.

У душпастырской працы ў гэтай сталічнай пароўні архім. Сяргею (Гаеку) будзе дапамагаць высьвячаны на съвятара 23 жніўня 2009 году ў Палацку а. Алець Аўдзяюк, віцэ-канцлер курыі Апостальскага Візітатара. Ён будзе таксама займацца акадэмічным душпастырствам сярод студэнтаў, што праходзяць навучанье ў сталіцы Беларусі.

Сёння ў Менску для беларускіх грэка-католікаў служаць таксама а. Яўген Усошын (віцэ-дэкан у Менску і Менскай вобласці) і а. Пахом Кавалёў.

Найсьвяцейшая Тройца як ідзэл ЕДНАСЬЦІ

Сёлета Украінская Грэка-Каталіцкая Царква адзначае 20-годдзе выходу з падпольля і легалізацыі сваіх структураў. Першайарах УГКЦ кардынал Любамір Гузар распавядае пра веру, свободу і Божы праўді у інтэрв'ю журналістам часопісу «Украінський тиждень» Алене Чэкан і Віктару Яленскіх.

Ад часу, калі УГКЦ перанесла сваю Архібіскупскую катэдуру ў Кіев, з нібыта лакальнай заходнегураінскай звязы яна зноў, праз 400 гадоў, ператварылася ў адну з самых магутных памесных Цэрквей і адначасова сутыкнулася з абвінавачаньнямі з боку іншых хрысьціянскіх канфесіяў у празелітызме (пераманьваныі вернікаў) на «чукой кананічнай тэрыторыі». Аднак яе першайарах на працягу апошніх восьмі гадоў Яго Блаславенства Любамір (Гузар) ставіцца да гэтых нападак па філасофску і больш займаецца агульнымі пытаннямі веры і прауды.

Пра Еўропу

– Ваша Блаславенства, цяпер Стары кантынент становіца ўсё менш хрысьціянскім. Чаму цэрквы ў Кіншасе або ў Багаце перапоўненыя, а ў Парыжы або ў Берліне апусьцелі?

– Гэта віна Еўропы. Еўропа не захавала, не зразумела ці забыла свой Божы дар. Але ці варта сёньня з Еўропы рабіць цэнтр усяго? Шмат бліскучых цывілізацыяў зьніклі ў глыбінях гісторыі. Еўропа адгрывае значную ролю ў гісторіі чалавечтва толькі ў апошнія дзесяцігоддзі. Еўропа – зусім няшмат. Яна перажывала станаўленне, узьлёт, а сёньня на яе, магчыма, насоўваецца заняпад. Зъмяркненне Еўропы, як пісаў Освальд Шпэнглер. Праўда, ён казаў пра гэта яшчэ дзесяцьгадоў таму.

**– Калі кардынал Рацынгер прыняў імя Бенядыкта – не Яна Паўла III і не Яна XXIV, а Бенядыкта – у гонар сьвятога апекуна Еўропы – ён, мабыць, гэтым падкрэсліў, што хацеў бы ба-
чиць Еўропу іншаю?**

– Несумненна. Калі ён выступаў перад намі на канклаве, то даў гэта зразумець. Думаю, што ня толькі Папа Бенядыкт XVI хацеў бы бачыць Еўропу цэнтрам нашай цывілізацыі, каб яна адрадзілася і яшчэ адиграла сваю вырашальную ролю ў гісторыі. Гэта ня вузкі еўрапейскі патрыятызм, не – проста Еўропа яшчэ здольная духоўна паслужыць съвету. Прэз Еўропу

шмат съвету было хрысьціянізавана. Прэз еўрапейскую філософию, культуру, науку шмат людзей на іншых кантынентах атрымалі развіцьцё. У Папы ёсьць вялікае жаданье дапамагчы Еўропе адшукаць і рэалізаваць сваю ўнутраную духоўную сілу. Гэта ня значыць, што Еўропа прызначана навекі існаваць: як зьніклі калісці вялікія цывілізацыі, так можа зьнікнуць і Еўропа. Мне падаецца, што чым хутчэй яна зрачэцца сваёй хрысьціянскай спадчыны, тым хутчэй гэта можа адбыцца. Але я веру, што Еўропа яшчэ ня вычарпала свае вялікія сілы.

– Скажыце, калі б Папа з'яўрнуўся да Вас: «Ваша Блаславенства, акрэсліце мне на паперы праблемы, якія Вы лічыце патрэбным разгледзець на III Ватыканскім Саборы»? Што б Вы пастаўілі на першыя пазіцыі?

– Спадзяюся, усё ж такі заўтра не атрымаю ліст ад Папы з такой просьбай. Наогул адчуваю, што самай галоўнай тэмай ёсьць адсутніцца еднасці паміж людзьмі, асаб-

ліва паміж тымі, хто верыць у Ісуса Хрыста. Калі мы няздатныя жыць адзін з адным у міры, дык ці сапраўды мы ёсьць вернікі? Ісус Хрыстос сказаў: «Любіце адзін аднаго і будзьце адно». А мы кажам: «я не буду з табой маліцца, таму што ты мне не падабаешся, ты не такі, як я». Якое ж гэта нашае хрысьцінства? II Ватыканскі Сабор паставіў перад сабой задачу зрушыць гэту спрабу з месца. Дзякуем за гэта прарочаму духу Папы Яна XXIII, які адкрыў акно і ўпусціў съвежае паветра. Той Сабор шмат цікавага прапанаваў, але мы пакуль яшчэ неспаўна гэта выконваем. Далей, мне здаецца, што вельмі важна зьяўляеца справа годнасці чалавека. Трэцяя тэма: паняцце царквы, паняцце ўзаемадзеяньня царквы і грамадзтва. Бачыце, што сёньня сталася? Некаторыя людзі кажуць: Царква раздзяляе – прэч Царкву. Ёсьць розныя рэлігіі, значыць, Бог раздзяляе – прэч Бога. Для іх ёсьць іншы выдатны ідэал – братэрства людзей, гэта значыць глабалізацыя. Адна з важных тэмай, над якой мы павінны быті б думачы і працаўца, – што значыць Бог у нашым жыцці і ці магчымы рух чалавечтва бяз Бога?

Пра еднасць і паразуменіне

– Такім чынам, з усіх тэмаў першай Вызгадалі адсутніцца хрысьціянская еднасці. І вялікіх прарываў на гэтым шляху ня бачна. У Рыме кажуць, што ісціна толькі ў нас, і ў Маскве гавораць тое самае. Хрысьціяне нібы апусцілі руکі, пагадзіліся з тым, што еднасць недасяжная. Давайце, кажуць яны адзін аднаму, прынамсі ня будзем сварыца і прымірымся з падзелам...

– Бракуе веры, бракуе веры. Німа еднасці, німа парадку, мы байміся верыць, байміся зрабіць той апошні крок і аддаць сябе цалкам Богу. Мы ўесь час шукаем розныя апраўданьні – як зрабіць, каб не зрабіць апошняга кроку, вырашальнага кроку...

– Ваша Блаславенства, а ці верыце Вы ў еднасць прынамсі украінскіх Цэрквеў?

– Яна павінна быць, але ці будзем мы тады, калі гэта адбудзеца?.. Еднасць – гэта таксама ёсьць дар Божы. Але здаецца

мене, што ўсе жадаюць яго прыняць на ўласных умовах. Ніхто ня хоча зъмяніцца, кажуць – няхай уесь съвет зъменіцца, але не прымушайце зъмяніцца мене...

– Вы так ці інакші уесь час вяртаецеся да пытання ідэнтычнасці грэка-каталіцкай Царквы. Што Вы думаеце пра яе місію?

– Разумею ідэнтычнасць як тое, да чаго я пакліканы. Гасподзь Бог мяне стварыў і да чагосьці паклікаў, ня выкінуў мяне. Я, зьдзяйсьняючы гэтае Божае пакліканьне, ёсьць сабою, але ў супольнасці. Гэта робіць мяне мною. Гэтак сама і народы. Гэтак сама і памесная Цэрква. Якая тэнденцыя заўсёды пераважала?

Выкарыстоўваць культуру, мову, сваё разуменіе Бога для раздзялення. Але запаведзь Божая быць адно – гэта не капрыз, гэта тое, што ёсьць насамрэч падставовым. Гасподзь дае нам ідэал еднасці – Найсьвяцейшую Тройцу, адзін Бог у трох Асабах. Так і чалавечтва – яно жыве ў мноствстве прайваў, але павінна быць адно. А місію нашай Царквы я бачу ў тым, каб паказваць людзям, што так званыя каталіцкі і праваслаўны съвет могуць быць разам, бо дэ-факта нашая Царква аб'ядноўвае элементы двух вялікіх культур – лацінскай і візантыйскай, дазваляючы кожнай заставацца сабою.

– У Вашай Царкве ёсьць праблемы з праваслаўнымі. Маскоўскі патрыярхат гадамі кажа пра зынішчаныя грэка-каталікамі трывласлаўныя япархii, пра выкраданьне душ. Чаму б не скарыстацца візітам ва Украіну Патрыярха Кірыла і не абмеркаваць нарэшце ўсе праблемы?

– Размаўляюць заўсёды добра, але калі гэта шчырая размова. Калі шчырасьць ёсьць відавочнаю, а не заменена штучнай дыпламатыяй, то гэта быў бы нармальны працэс. Нават у сям'і калі-нікалі сваражца...

– Але чаму ж няма та^кой сустрэчы?

– Таму што мы кепскія хрысьціяне.

– Вы хаце^лі б сустрэцца з патрыярхам Маскоўскім, калі ён прыедзе ва Украіну, каб паразмаўляць з гэтай на^годы?

– Я хаце^л бы быць упэўнены, што такое шырае жаданье будзе з абодвух бакоў. Што мы сапраўды хочам гэтага. Безумоўна, патрэбныя пэўныя жэсты ...

– Вы асабіста хочаце гэтага?

– Я б ад гэтага не ўцякаў. Толькі ня трэба рабіць перадумоваў. Гэта павінна быць жаданье абодвух бакоў. Ёсьць такая недарэчная сітуацыя для мяне: чаму былы Патрыярх Маскоўскі не хаце^л сустракацца з Папамі (пра цяперашняга ня ведаю)? Ці была б ад гэтага шкода? А памятаеце сустрэчу зъверхнікаў Цэркви, калі яны сышліся на Святой Зямлі, пацалавалі адзін аднаго і съветы зъмніўся? (Гаворка ідзе пра сустрэчу Папы Паўла VI з Усяленскім Патрыярхам Атэнагорам I у 1965 г., калі былі зънятые анафемы, якія былі цяжарами над сумленьнем праваслаўных і каталікоў з 1054 г. – «УТ») Вельмі проста. Без страшненна вялікай дыпламатіі і ўмоваў. Я быў бы вельмі рады сустрэцца з Маскоўскім Патрыярхам, калі б ён гэтага хаце^л, або калі б сышліся Патрыярх з Папам бяз съведкаў у адным пакоі і прости пагаварылі, – ня трэба гэтых фанфараў...

– Але, падобна на тое, што сустрэчы не плануецца...

– Я ня супраць сустрэчы. Добра было б, каб тыя людзі, якіх я прадстаўляю, і тыя людзі, якіх прадстаўляе Патрыярх Кірыл, паверылі ў нашу добрую волю, што мы ня робім гэта дзеля нейкай таемнай мэты. Я б нават з раздасцю сустрэўся з Уладыкам Уладзімірам (зъверхнікам Украінскай праваслаўнай Царквы ў еднасці з Маскоўскім Патрыярхатам – «УТ»). Аднак сапраўднага водгуку з таго боку няма. Быў адзін, але фармальны. Вы памятаеце, калі гаворка ішла пра прыезд Алексія II ва Украіну. Я тады напісаў, што калі ён едзе адведаць сваіх вернікаў, то я з гэтага цешуся, і быў бы вельмі рады, калі б ён наведаў і мяне. Госпадзе, што пачалося! Хто ён такі, гэты Гузар, што ён Патрыярха запрашае? А чаму нельга? Я не лічу сябе якімсъці супермэном, але... і вось я цяпер ціха сяджу і думаю, што зараз яны абміркоўваюць, хто, дзе, на якой прыступцы стаяць... Думаю, будзе яшчэ больш пафасна, чым за Алексія II. Прастата, непасрэднасць была б лепш, без усялякіх закулісных прыгатаваньняў і дамоўленасцяў.

– Магчыма, гэта адбываецца таму, што праваслаўнія ня хочуць бачыць Патрыярши Сабор Украінскай Грэка-Каталіцкай Царквы ў Кіеве?..

– А дзе іхні акт прыватызацыі? Я сабе таксама магу сказаць, што гэта зям-

ля маіх бацькоў. Ці ж я меншы ўкраінец, чым хтосьці? Мы не пераехалі ў Кіеў, мы вярнуліся ў Кіеў. Бачыце, да чаго мы даходзім у XXI стагоддзі. Кажам: «гэта кананічная зямля, гэта праваслаўная зямля, гэта мусульманская зямля»... Чаму ня даць кожнаму месца пад сонцем? Ці ж мы камусьці забараняме быць праваслаўнымі на Львове?

Пра вечнае

– Ваша Блаславенства, цяпер усюды гавораць пра эканамічны кризіс, і ў інтэрв’ю некаторых съявтароў (і праваслаўных, і грэка- і рыма-каталіцкіх) гучыць зларадзтва – а мы, маўляў, вас папярэджае^л ... Няўжо Царква на самой справе хоча, каб яе верныя хутчэй укленчылі перад Богам, Які карае, чым прагнулі прыйсьці да Бога, Які любіць?

– Гэта фундаментальнае пытанье. Спаконвеку былі съявтары, казаныні якіх – бясконца дакаранье людзей. Да такога казаньня ня трэба доўга рыхтавацца, заўсёды можна знайсці тое, што можна іх палаяць. Гэта лягчэй, чым любіць – любоў

цы прапусьціць. Гэты самападман і ёсьць страхам перад свабодай.

– Яшчэ адно неспасцігальнае, Уладыка. Многія хрысьціяне ня здольныя ўсьвядоміць: няўжо мільярды людзей, якія не зьяўляюцца хрысьціянамі, ня збавяцца? Другі Ватыканскі Сабор ня даў канчатковага адказу на гэтае пытанье. Ня толькі для звычайных людзей, але і для багасловай гэтае пытанье – ці ёсьць ісьціна і збаўленыне па-за межамі хрысьціянства – вельмі цяжкае...

– Тут мы стаім перад таямніцю Провіду Божага. І мы не павінны спрабаваць быць Богам. Бог ведае, што робіць. Ён мог бы так зрабіць, каб у нейкі такі цудоўны спосаб у адзін добры дзень уся зямная куля раптам атрымала б съявло, і усе народы, усе людзі, дзе б яны ні былі, раптам былі б прасвітленыя – Месія зъявіўся. Але Госпад Бог камусьці гэтага не зрабіў. Ён прыйшоў, зрабіў Сваю місію, Яго ўкрыжавалі на крыжы, і Ён скончыў Сваё жыццё словам «зъдзейсьнілася» – гэта значыць Мая місія скончана. Я зрабіў тое, што павінен быў зрабіць. Але Ён пакідае Царкву, зъбірае групу людзей і кажа ім – ідзіце па ўсім съвеце, распавядайце, што бачылі і чулі. І яны пайшлі – Царква з таго часу і да самага канца съвету мае гэтае заданье: ісьці і прапаведаваць. Гасподзь дзейнічае ў такі спосаб, які мы, людзі, не разумеем. Мы пытаємся, чаму ў велізарным Кітаі шмат людзей, якія нават ня чулі слова «Хрыстос».

Чаму Госпад Бог дазваляе, каб

у Еўропе, дзе хрысьціянства мае такую гісторыю, былі людзі, якія чулі пра Ісуса Хрыста, але не зразумелі, Кім Ён ёсьць. Мы ня ведаєм, чаму Госпад Бог гэта дазваляе. І мы задаем сабе пытанье – няўжо усе людзі, да якіх яшчэ не дайшла навука Хрыстова, якія яшчэ не прынялі Хрыста, якія яшчэ не ахрышчаныя, – няўжо яны усе аўтаматычна асуджаныя на пагібел, на вечную кару? Але кара за што? Якая іх віна? Ісус Хрыстос сказаў – хто ня ёсьць ахрышчаным, ня можа быць збаўленым. Той, хто спазнай Хрыста, але не ўспрыняў Яго, той съявдома адхіліў збаўленыне, але той, хто не спазнай, той ня мог адкінць, таму за што ж яго караць? Але толькі Госпад Бог зъяўляецца Уладаром съвету і ведае, што і навошта Ён робіць. І Ён нікога без віны не карае. Як Ён гэта робіць, мы ня ведаєм. Нашае чалавече^л ўяўленыне тут адпачывае. Мы стаім перад вялікаю таямніцю, якая ёсьць Божа таямніця. Але няма ніякага сумневу, што Госпад Бог хоча, каб усе збаўліся. Кожнага з нас Бог любіць індывідуальна, моцна і асабліва.

**Пераклад з украінскай
І.Бараноўскага**

“*К*алі мы няздатныя жыць адзін з адным у міры, дык ці сапраўды мы ёсьць вернікі? Ісус Хрыстос сказаў: «Любіце адзін аднаго і будзьце адно». А мы кажам: «я ня буду з табой маліцца, таму што ты мне не падабаешся, ты не такі, як я». Якое ж гэта нашае хрысьціянства? //

Мітрапаліт КАНДРУСЕВІЧ: «Касьцёл сёньня не баіцца жыць у Божай ПРАЎДЗЕ»

**20 кастрычніка 2009 году
спаўненеца 20 гадоў біскупскай
хіратоніі Высокадастойнага
Архібіскупа Тадэвуша Кандрусеўчі,
Мітрапаліта Менска-Магілёўскага.
Шчыра віншуюм яго з гэтым юбілеем.**

У інтэрв’ю *Catholic.by* (01.08.2009)

*Мітрапаліт Тадэвуш Кандрусеўч
апавядае пра значныя падзеі, якія
адбыліся ў Каталіцкай Царкве*

*Беларусі, пра моладзь у Царкве
і дачыненіні Царквы і грамадзтва.*

– Ваша Эксцэнцыя, нашыя раз-
мовы ў межах парталу *Catholic.by*
становяцца ўжо традыцыйнымі. Ва-
жна, што мы можам абмеркаваць
значныя падзеі, якія адбыліся або ад-
будуцца ў жыцці Каталіцкага Кась-
цёла ў Беларусі, і, канечнэ, адказаць на
пытацьні, якія турбуюць наших на-
ведвальнікаў. Што сапраўды значнага
на Ваш погляд адбылося за апошні час
у жыцці Касьцёла ў Беларусі?

– Дзякую. Каталіцкі Касьцёл у Беларусі не стаіць на месцы, але ў меру сваіх магчымасцяў стараецца ісці наперад, выконваючы сваё заданьне – абавязчэнне Евангелля, асьвячэнне людзей і буда-
ваньне супольнасці вернікаў.

З апошніх падзеяў найбольш значнымі былі наступныя. Найперш – гэта перэгрынація аброза Езуса Міласэрнага і рэліквіяў нашага земляка блаславёна гаспадаркі Міхала Сапоцкага па парафіях Менска-Магілёўскай архідыяцэзіі. Разам з біскупам Антонам Дзям’янкам мы стараліся пры-
суніцца амаль ва ўсіх парафіях. Гэта

было нялёгка, маючи на ўвазе іншыя пастырскія справы і ўдзел у розных канфэрэнцыях як у Беларусі, так і за межамі. Я асабіста праехаў за час перэгрынаціі каля 9 тысячаў кіламетраў.

Перэгрынація перасягнула ўсе спадзя-
ваныні. Паводле съведчанняў съвтароў, у будні дні, калі ў парафіі знаходзіўся аброза, было больш людзей, чым у нядзе-
лю. Сапраўды, гэтая пастырская акцыя стала сапраўднымі дыяцэзіяльнымі рэак-
лекцыямі.

Наступнай вельмі важнай падзеяй стала чарговая ўрачыстасць Маці Божай Будслаўскай. Асабіста мяне вельмі мо-
чна ўразілі пілігрымкі. Я ня раз наведваў пілігримаў падчас іх малітўнага шляху ў нацыянальны санктуарый, маліўся з імі. Якое гэта съведчанье веры ў наш се-
кулярны час! Вернікі, абсалютная большасць якіх моладзь, публічна вызнаюць свою веру і такім чынам праводзяць вель-
мі актыўную і сапраўды неабходную ў час адыху ад хрысьціянскіх каранёў евангелізацыю.

Наступнай падзеяй, якая заслугоўвае, каб быць асабліва падкрэсленаі, – гэта каранація цудоўнага аброза Маці Божай Тракельскай. Я шмат разоў быў у Траке-
лях, але яшчэ ніколі ня бачыў там так мно-
га людзей, асабліва моладзі.

Адной з цэнтральных падзеяў з жыцця Касьцёла ў Беларусі стала другая малітўная сустрэча моладзі ў Івян-
цы. Гэтая сустрэча была адкрыта і для моладзі іншых дыяцэзій. Перад сустрэ-
чай ужо ў сёмы раз адбылася музычная майстэрня, на якой маладыя музыканты набывалі музычную падрыхтоўку і рыхта-
валіся да выкананія абавязкай музычных аниматораў у сваіх парафіях. Пробашчы многіх парафіяў вельмі ўдзячны арганіза-
тарам майстэрні, якія носіць таксама ха-
рактар рэаклекцыяў і грунтоўна дапамагае ў развіцці пастырства ў парафіях.

– Ви на раз падкрэслівалі, што менавіта моладзь займае першае мес-
ца ў Вашым сэрцы, менавіта праца з ёй зьяўляецца прыярытэтам Вашай пастырскай дзейнасці. Адным з га-
лоўных моладзевых пастырскіх мера-
прыемстваў стала сустрэча ў Івянцы.
Якія вынікі яна прынесла, ці сапраўды

гэта той фармат, які стаў блізкім сёньняшнім моладзі?

– Калі ў сям’і ёсьць дзецы, род працягваеца. Падобна і ў Касьцёле: калі ёсьць дзецы і моладзь, ён мае будучыню. Моладзь – гэта надзея Касьцёла і надзея сьвету, таму ёй трэба займацца, трэба арганізоўваць паstryства моладзі, сустрэ-
чы, канферэнцыі і г. д., каб выхоўваці яе на хрысьціянскіх каштоўнасцях, а не на антыкаштоўнасцях сучаснага лібералізму. Гэтаму служаць таксама і малітўныя моладзевые сустрэчы.

Ідэя моладзевых сустрэчай у Івянцы на-
радзілася ў мінулым годзе. Як вядома, Каталіцкі Касьцёл кожныя два-три гады праводзіць Сусветнікі дні моладзі. У мі-
нулым годзе яны адбыліся ў Аўстраліі ў Сіднэі. Вельмі далёка ад нас. З Беларусі змагла паехаць толькі невялікая група маладых людзей. Таму было вырашана правесці ў гэтым ж час агульнабеларускую сустрэчу моладзі ў Івянцы. Сустрэча ўда-
лася. Аднак мы нават не меркавалі паўта-
рыць яе ў гэтым годзе. Думалі, можа, пад-
час наступнага Сусветнага дня моладзі. Аднак маладзя людзі вельмі прасілі мяне арганізуваць сустрэчу. І я з радасцю згадаўся.

Усыльед за згодай ідзе пошук матэрыяльных сродкаў і атрыманьне дазволу ад уладаў. Дзякую Богу – гэта ўдалося.

Затым наступае сама арганізацыя суст-
рэчы. Два разы склікалася Дыяцэзіяльная
рада па справах моладзі для распрацоўкі праграмы сустрэчы. Была таксама і выяз-
ная сустрэча ў Івянцы. У мяне багаты во-
пыт арганізацыі падобных сустрэчай. Я прымай ўдзел у сямі Сусветных днях моладзі ў якасці катэхета. Потым у Рәсей Каталіцкі Касьцёл некалькі разоў таксама арганізуваў агульнарасейскую дні моладзі.

Базуючыся на папярэднім вопыце, была распрацавана праграма, якая ўключала канферэнцыі з магчымасцю задаваць пы-
таньні прамоўцу, сустрэча з біскупам, съвятыя Імшы, сакрамэнт пакаяння і паяд-
наньня, аднаўленне абяцаўніцтва хросту і сакрамант канфірмацыі, тэатральныя пас-
таноўкі, час на разважаньне, канцэрты і г. д.

Жыццё пакажа, якія вынікі прынесла і прынясэ малітўная сустрэча моладзі ў Івянцы. Аднак ужо сёньня можна сказаць, што ў цэлым яна была паспяховаю. Радуе мяне тое, што моладзь была вельмі ўдзячнай за сустрэчу і чакае наступных, бо адчувае ў іх патрэбу.

Я ўбачыў актыўную моладзь, якая за-
дае сур'ёзныя і жыццёвые пытаньні, што хвалююць яе. Моладзь малілася. Больш за тое, да падрыхтоўкі многіх малітўных праграм яна прычынілася сама. Варты аз-
значыць, як добра была падрыхтавана моладдзю сустрэча аброза Езуса Міла-
сэрнага і тэатральная пастаноўка пра Божую міласэрнасць! Які высокі мастацкі ўзровень і якія духоўны зъмест!

Мяне вельмі ўзрушыла вялікая коль-
касць прыступаючых да сакрамэнту споведзі. Я таксама калі паўтары гадзіны спавядаў «non stop».

Я ўбачыў, што моладзь умее па-хрысьціянску весяліцца. Канцэты, якія ме-лі хрысьціянскі і духоўны зъмест, не былі асобнымі мерапрыемствамі, але зъяўля-ліся інтэграцыйнай часткай малітойнай сустрэча.

Падчас пілігрымак, цэнтральнай урачыс-тасці ў Будславе і малітойнай сустрэ-чы ў Івянцы моладзь паказала, што ўмее і маліцца, і весяліцца. Як некалі казалі: і да танца, і да ружанца. Брава, моладзь! Ад усяго сэрца дзякую вам!

Адной з мэтай тых малітойных сустрэчаў зъяўляеца стварэнне клімату любові, даверу, узаемаразумення. Гэта магчыма толькі ў тым выпадку, калі мы будзем з па-вагай і любоўю адносіцца адно да аднага, а таксама памятаючы пра галоўныя мэты дадзеных мерапрыемстваў. Перапрашаю, калі гэта не зусім удалося. Трэба памятаць, што ад нас і нашайсталасці залежыць будучыня падобных сустрэчаў.

— На якой мове сёняня павінен раз-маўляць Касьцёл, каб яна была зразу-мелай маладому чалавеку?

Сучасны малады чалавек — гэта чалавек высокаадукаваны і амбіцыйны. У той жа час, гэта чалавек, які стаіць перад велізарнымі выпрабаваннямі секулярнага съвету, які вабіць яго, прыцягвае і абяцает хуткае шчасльце. Гэта чалавек, які хоча быць шчасльвым і шукае шчасльца, але, на жаль, найчасльцей у матэрыяльных каштоўнасцях і задавальненні цела. Спрыяе гэтаму агульны клімат ідэалогіі постмадэрнізму, які абвяшчае, што няма аблсалютнай прауды і ўсё адносна, што ў сваю чаргу вядзе да маральнага рэзяльтату і жаданьня зъмяніць маральныя нормы, устаноўленыя Богам.

Таму да сучаснага маладога чалавека трэба прамаўляць на зразумелай яму мове і не ўхіляцца ад турбующих яго пра-блемаў. Аднак гэтая мова з маральнага пункту гледжаньня павінна гучыць дакладна і канкрэтна: «так» — «так» або «не» — «не». Сапраўдная свобода — гэта не сва-бода ад адказнасці, павагі, альтруізму. Сапраўдная свобода — гэта не жыцьцё пад дэвізам «Я маю права!», а пастаяннае пытанье: якімі павінны быць мае адносіны да іншых, да іх поглядаў і перакананьняў. Свабода — гэта жыцьцё праўдай адкупленых дзяцей Божых. Ня мае раціі той, хто робіць амаральнае і апраўдвае сябе тым, што гэта нікому ня шкодзіць. Мы заўсёды павінны жыць Божай праудай. Таму, як на-вучае Слуга Божы Ян Павел II, трэба не баяцца адчыніць дзъверы Хрысту. І як да-дае Бенядыкт XVI, не баяцца, бо Хрыстус нічога не забірае, а толькі дае. И сёняняшні Каталіцкі Касьцёл не баяцца гэтага рабіць, бо адчувае вялікі патэнцыял сваіх вернікаў, асабліва моладзі.

— Сёняняшнняя моладзь — гэта людзі розных, часта радыкальных поглядаў на съвет, культуру, сваё месца ў грамадзтве, палітыцы. На Вашу дум-ку, ці можа сёняня Касьцёл стаіць для ўсіх іх домам? Які рэцэпт іх творчага, па-хрысьціянску креатыўнага прабы-

ваньня ў супольнасці, што завецца Каталіцкім Касьцёлам?

— Дзэверы Касьцёла адчынены для ўсіх — людзей пабожных і грэшных. Касьцёл съвяты, і адначасова гэта Касьцёл грэшнікаў. Езус сказаў, што ўрач патрэбны не здароваму чалавеку, але хвораму. Касьцёл, які паводле навучаньня II Ватыканскага Сабору зъяўляеца сакрамантам паўсюднага збаўлення, якраз і ёсьць такім урачом, бо дзейнічае моцца Збаўцы, і таму гэта сарадыны дом для ўсіх.

Касьцёл заклікае вернікаў да больш актыўнага ўдзелу ў яго жыцьці. То, што можна было ўбачыць падчас сёлетніх пілігрымак, урачыстасці ў Будславе ці ў Івянцы — гэта сапраўдны адказ на навучаньне II Ватыканскага Сабору, якое прадугледжвае актыўны ўдзел у жыцьці Касьцёла пад кіраўніцтвам съвятараў. Вернікі таксама павінны адчуваць свою адказнасць за Касьцёл. Часта мне задаюць пытаныні: калі ў тым ці іншым раёне Менска будзе пабудаваны касьцёл? Мяркую, што гэтае пытанье не да біскупа, а да саміх вернікаў. Маё заданыне — атрымаць дазволы на будаўніцтва съвятыні. У Менску ўжо атрымана 6 пляцовак пад будову касьцёлаў. Хто раней будаваў касьцёлы? Самі вернікі. Пра гэта траба памятаць. Плённую, цяпер ужо зусім невялікую, дапамогу з-за мяжы мы, можа, і атрымаем, але галоўны цяжар павінны ўзыць на сябе самі вернікі. Так было заўсёды і застаецца актуальным па сёняняшні дзень. Вернікі таксама павінны дбаць пра ўтрыманьне будынка. На жаль, у нас прыжылося меркаванье, што за ўсё адказны съвятар. Касьцёл належыць не съвятару, але вернікам. Съвятар нейкі час працуе ў адной парафії, затым можа быць пераведзены ў іншую. Дарэчы, таксама і біскуп.

— Ваша Эксцэленцыя, як Вы лічыце, ці застаецца яшчэ сёняня прывабным Евангельле, ці мае яно моц само ў сабе? Можа, у яго прапаведаванні павінны ўжывати разнастайныя каталізатыры, напрыклад, палітычнай натуры?

— Сапраўды, у наш час секулярызму можна пачуць, што Евангельле і хрысьціянства наўгур ужо выкараніліся. Аднак у мене паўстает пытанье: якое хрысьціянства? Тое павярхойнае, якое імкнецца зъмяніць маральныя нормы? Якое адракаеца ад сваіх каранёў? Якое не падпарадкоўваеца навучанью Касьцёла і Папы? Так, сапраўды, такое хрысьціянства адмерла.

Не мы павінны зъмяніць Евангельле, але Евангельле павінна зъмяніць нас. Касьцёл чакае ад нас евангельскага радыкализму, бо хоць і зъмяніеца съвет, аднак маральныя нормы застаюцца ня-зъменнымі. Евангельле не стаціла свайго значэння. Проблема ў тым, што чалавек губляе зацікаўленасць ў ім. Нам часта даводзіцца чуць, што людзі стацілі сэнс свайго жыцьця, асабліва моладзь. Аднак, тыя, хто жыве ў значна больш складаных сітуацыях, здолелі на стаціць апоры ў

вечна жывым словам Евангельля, бо шукалі і працягваюць яе шукаць. Таму яно для іх прывабнае і мае моц.

Каталізатарам сапраўднага хрысьціянства ня можа быць ганеніне на Касьцёл, бо многія кажуць, што падчас пераследу вера была мацнейшая, а ў наш час — слабейшая. Вера мае наднацыянальны хара-ктор, надпалітычны, надзеканамічны і г. д. Паводле сацыяльнага вучэння Касьцёла, якое пададзена ў Кампендууме, «Патрабаваны хрысьціянскай веры немагчыма зъмісьціць у нейкай адной палітычнай платформе. Сыцьвярджаць, што нейкая палітычная партыя ці кааліцыя по-унасьцю адпавядае патрабаваныям веры і хрысьціянскому жыцьцю — гэта значыць садзейніцаць узынікненію небясьпечнай памылкі. Хрысьціянін ня знойдзе партыі, якая поўнасьцю адпавядала б этычным патрабаваныям, што вынікаюць з веры і з прыналежнасці да Касьцёла. Прына-лежнасць хрысьціяніна да якой-небудзь палітычнай групоўкі ніколі не павінна быць ідэалагічнай, але заўсёды крытычнай, каб партыя і яе палітычнай платформе атрымлівалі стымул для развіцця, якое будзе скіравана на сапраўднае агульнае дабро разам з духоўнай мэтай чалавека» (Кампендуум сацыяльнага вучэння Касьцёла, № 573). Павінен быць адзін каталізатар — гэта наша вера, любоў і надзея на Бога.

— Як Вы лічыце, якую пазіцыю займае сёняня Каталіцкі Касьцёл у Беларусі ў грамадзкім жыцьці краіны, ці належная яна?

— Галоўным заданынем Касьцёла зъяўляеца прапаведаванье Евангелля. Гэта значыць абвяшчэнне прауды Божай. Прауда Божая абвяшчаеца праз навучанье, катэхізацыю, набажэнствы, дабрачыннасць, праз усю дзейнасць і съвядчанье Касьцёла. Касьцёл заклікае і дапамагае захоўваць права Божае, абараніць сям'ю — адзіны і непарушны інстытут, устаноўлены Богам, права на жыцьцё — найвышэйшую каштоўнасць, дадзеную Богам, права на свабоду веравызнаньня, заклікае і дапамагае змагацца з такой вялікай бядой, як алкагалізм, да якога далачыліся наркаманія і СНІД, заклікае да сацыяльнай справядлівасці і г. д.

Каталіцкі Касьцёл праз Канферэнцыю Біскупаў, праз асобных ярархаў або праз сродкі масавай камунікацыі неаднократычно выказваўся адносна балючых проблемах сучаснасці і грамадзтва. Выказваўся таксама ў супольнасці з іншымі хрысьціянскімі і нехрысьціянскімі веравызнаньнямі, найперш з Праваслаўнай Царквой. Гэта былі праblemsы сям'і, абORTAУ, распаўсюджванья, прафілактыкі і лячэння алка-галізму, наркаманіі і СНІДУ; праblemsы вяртаньня касьцёльных будынкаў і атрыманьня дазволу на будаўніцтва новых; праblemsы служэзэння замежных съвятараў, законнікаў і законніц; праblemsы сацыяльнай справядлівасці; праblemsы этикі ў

Мітрапаліт КАНДРУСЕВІЧ:

«КАСЬЦЁЛ

сёньня не баіцца жыць у Божай ПРАЎДЗЕ»

⇒ Пачатак на с. 10-11

сродках масавай камунікацыі; праблемы, выкліканыя сучасным фінансавым крызісам і г. д. Ці зьяўляеца належней пазіцыяя Касьцёла? Адказ можа даць толькі Бог. Езус казаў: не судзіце і вы ня будзеце асуджаны. Напэўна, трэба памятаць і тое, што дасканалы толькі Бог і межаў дасканаласці няма.

— У адным з інтэрв'ю Вы казалі, што Касьцёл ня з гэтага съвету, але знаходзіцца ў ім і не павінен уцякаць ад яго праблемаў. Скажыце, ці забараняе Касьцёл сваім вернікам удзельнічаць у палітычным і грамадzkім жыцці? Дзе мяжа, якую нельга перакрочыць, каб ня стаць ахвярай сучаснага рэлігійна-палітычнага сінкрэтызму?

— Кажучы, што Касьцёл ня з гэтага съвету, але знаходзіцца ў ім і не павінен уцякаць ад яго праблемаў, я толькі працытаваў блаславенага Папу Яна XXIII, з якім абсалютна згаджаюся. Касьцёл не забараняе сваім вернікам удзельнічаць у палітычным жыцці. Касьцёл забараняе съвятарам выстаўляць сваю кандыдатуру на выбары ў заканадаўчыя і выкананчыя органы ўлады. Затое ён заахвочвае вернікаў прымаць удзел у палітычным і грамадzkім жыцці, бо менавіта яны, калі будуць сапраўднымі хрысьціянамі, будуць спрыяць, каб маральныя прынцыпы захоўваліся пры прынцыпі законаў і их практичным выкананні. Тут ня можа быць рэлігійнай паліткарэктынасці, як ня можа быць і рэлігійна-палітычнага сінкрэтызму.

Сучаснае сацыяльнае вучэнье Каталіцкага Касьцёла пра Касьцёл і палітычную супольнасць кажа так: «Касьцёл не атаясамліваеца з палітычнай супольнасцю і не звязаны ні з адной палітычнай сістэмай, паколькі палітычная сістэма і Касьцёл дзейнічаюць кожны ў сваёй сферы» (Кампендыюм сацыяльнага вучэнья Касьцёла, № 50). «Хаця Касьцёл і палітычная супольнасць маюць бачную арганізацыйную структуру, яны адрозніваюцца па сваёй канфігурацыі і мэтах... Касьцёл паважае законную аўтаномію дэмакратычнага парадку і ня мае права аддаваць перавагу тому ці іншаму інстытуцыйнаму ці канстытуцыйнаму рашэнню» (Кампендыюм сацыяльнага вучэнья Касьцёла, № 424). Але з іншага боку, «узаемная аўтаномія Касьцёла і палітычнай супольнасці не азначае раздзялення, якое б выключала супрацоўніцтва. Абедзьве супольнасці, хоць і розным чынам, служаць асабістаму і сацыяльнаму пакліканью тых жа самых людзей. Фармальная арганізацыя Касьцёла і палітычнай супольнасці не зьяўляюцца самамэтай, але служаць чалавеку, каб

дапамагчы яму поўнасцю рэалізаваць права, уласцівя як грамадзяніну і хрысьціяніну, і правільна выкананаць адпаведныя абавязкі. Касьцёл і палітычная супольнасць могуць ажыццяўляць сваё служэнне дзеля добраў ўсіх тым больш паспяхована, чым лепш яны будуць супрацоўніцаць, беручы пад увагу абставіны месца і часу» (Кампендыюм сацыяльнага вучэнья Касьцёла, № 425).

Дазволю сабе прывесці яшчэ адну цытату з Кампендыюм. «Для съвецкіх вернікаў палітычная дзейнасць зьяўляеца годным і адказным выкананнем хрысьціянскіх абавязкаў служыць бліжнім. Імкненне да агульнага добра ў духу служэння, развіцьцё справядлівасці, асаблівая ўвага да сітуаціі беднасці і цярпеньня, павага да аўтаноміі зямных спрай, прынцып субсідіярнасці, падтрымка дыялогу і спакою на аснове салідарнасці — вось крытэрыі, якія павінны натхніць съвецкіх хрысьціянаў у іх палітычнай дзейнасці» (Кампендыюм сацыяльнага вучэнья Касьцёла, № 565).

— Ці дастатковая адкрыты сёньня Касьцёл на грамадскую супольнасць, ці не існуюць бар'еры, якія перашкаджаюць у дыялогу з ёй. Ці ня мае дыялог, які вядзе сёньня Каталіцкі Касьцёл у Беларусі, харкатару селектыўнасці?

— Мы стараемся весьці дыялог з усімі. Не заўсёды эта ўдаецца. Напрыклад, нам не ўдалося арганізація аплатковую сустрэчу з ваеннымі па прычыне адсутнасці съпеціяльной дамовы.

Цяжка таксама назваць сапраўдным дыялогам тыя сітуацыі, калі сам факт сустрэчы трактуецца другім бокам, як зыняцьце дагматычных адрозненняў.

Кожны дыялог павінен быць у любові і праўдзе, шчырасці і па добрай волі. Папа Бенедыкт XVI у сваёй апошняй Энцыкліцы «Любоу праўдзе» базуючыся на навучанні Касьцёла, якое існуе да гэтага часу, съцвярджае, што Касьцёл не працуе тэхнічнага вырашэння праблемаў, звязанных з раззвіцьцём съвету, і далёкі ад умяшальніцтва ў кіраванні дзяржавамі, пры гэтым ён павінен выконваць місію праўды дзеля грамадзтва (пар. Энцыкліка «Любоу праўдзе», №9).

На прэс-канферэнцыі мы запрашаем і вядзём дыялог з усімі прадстаўнікамі СМИ. Ніхто і ніколі не праводзіць селекцыі. На галоўнай урачыстасці ў Будславе і на малітоўнай сустрэчы моладзі ў Івянцы прысутнічалі ня толькі праваслаўныя, але і прадстаўнікі іншых веравізнанняў. На Экуменічнай сустрэчы, якія адбываюцца ў нашых съвятынях, мы запрашаем прадстаўнікоў іншых канфесіяў. Ня так даўно ў нашай Айчыне была створана Грамадская рада па маральнасці, у якую ўваходзіць Каталіцкі Касьцёл, іншыя хрысьціянскія канфесіі і нехрысьціянскія рэлігіі, разам з прадстаўнікамі грамадзкасці. [...]

— Вялікі дзякую за размову.

Размаўляў
кс. Аляксандр Амальчэння

«Царква павінна быць самастойнаю»

«Есьць старая, старая, спакуса, каб быць блізка да ўлады, а ня блізка да людзей. Гэтая спакуса прайяўляеца ў розных часцінах съвету, у розныя часы і ёсьць сапраўды вялікаю спакусаю», — сказаў 27 ліпеня 2009 году Першайярарх УГКЦ кардынал Любамір Гузар у прымым эфіры на ўкраінскім тэлеканале TVi.

Царква, калі хоча быць сапраўды Царквой, не павінна быць ворагам дзяржавы, абсалютна не, але яна павінна быць самастойнаю. Яна павінна жыць згодна з Божымі прынцыпамі. Яна павінна мець адлагу сказаць, нават дзяржайнім структурам, што тое, што вы робіце, няправільна. Гэта ня лёгка, але гэта частка нашага хрысьціянскага жыцця, нашага хрысьціянскага заданьня. Я съведамы, што спакуса выслугоўвацца, каб мець пэўныя выгоды, пэўныя ільготы, ёсьць велічэзная. Гэта спакуса, якую трэба пераадольваць», — адзначыў Зьеверхнік УГКЦ.

«Ісус Хрыстос устанавіў толькі адну Царкву. То, што мы называем памеснымі Цэрквамі — гэта часткі той адной Царквы Хрыстовай», — сказаў Першайярарх УГКЦ, адказваючы на пытаньне пра неабходнасць існавання нацыянальных Цэрквай. Паводле словаў Блаславёнага Любаміра, Царква мае два аспекты: па-першое, яна ёсьць блізка да свайго народу, размаўляе на мове свайго народу, яна стварае мастацтва, уласцівае свайму народу, яна клапоціцца пра яго съвету, а нават і пра матэрыйальныя дабрабыт. Яна ў хвіліны цярпеньня церпіц разам са сваім народам, у хвіліны радасці — радуецца. Гэты аспект можна назваць нацыянальным; па-другое, нельга забываць, што Царква, якую Ісус Хрыстос устанавіў, ёсьць адна для ўсіх людзей, якая б ні была іншя мова, іншя паходжаньне, узровень дастатку і г. д. «Мы маем Царкву, якая ёсьць наша родная, блізкая нам, якая з намі жыла на працягу стагоддзяў. Адным словам — зьяўляеца нашай маці. А з другога боку, калі мы не адчуем паўсюднасці гэтая Царквы, што яна ёсьць для ўсіх людзей, мае адзін цэнтр, выразны сымбал той еднасці — Ісуса Хрыста, то мы не зразумеем, што такое Царква», — падкрэсліў Зьеверхнік УГКЦ.

Паводле Дэпартаменту інфармацыі УГКЦ

Святкаванье ў Полацку – малітва за Бацькаўшчыну

3 7 па 12 ліпеня 2009 году адбылася XV юбілейная штогадовая пілігрымка грэка-католікаў Віцебск-Полацак. Сёлета яна праходзіла пад дэвізам «Крыж Хрыста – знак любові». Удзел у пілігрымцы ўзялі вернікі Грэка-Каталіцкай Царквы з усіх куткоў Беларусі. Па традыцыі, сярод удзельнікаў былі таксама рыма-каталікі і праваслаўныя.

Падчас пілігрымкі была наладжана праца ў групах дзяленьня, дзе можна было паразважаць і распавесці пра свой духоўны вопыт і перажыванні, звязанныя з агульнай тэмай пілігрымкі «Крыж Хрыста – знак любові». У месцах начлегу пілігрымы выступілі з канцэртамі духоўнай музыкі для мясцовага насельніцтва.

Канечным пунктам пілігрымкі быў горад Полацак, куды яе удзельнікі прыйшлі ў суботу, 11 ліпеня, пад вечар і дзе ў саборы Святой Сафіімаглі паслуhaць канцэрт духоўных песьняў у выкананні міжпарафіяльнага хору «Прасфара».

Увечары ў суботу ў храме сьв. Параскевы Полацкай была адслужана Вячэрня з ліццю і асьвячэннем хлябоў. На Вячэрні съпявалі таксама хор «Прасфара» з Менску.

Нядзеля, 12 ліпеня, была ў полацкай грэка-каталіцкай парафіі днём сьвята. Святкаваўся ўспамін сьвятых мучанікаў Барыса і Глеба. Гэта быў таксама Дзень малітвы за Бацькаўшчыну.

Боскую Літургію, якая была адслужана для пілігрымаў ля храму сьв. Параскевы Полацкай, узначальваў Апостальскі Візітатор для грэка-католікаў Беларусі Архімандрый Сяргей (Гаек) у саслужэнні съвтароў з розных парафіяў БГКЦ, у tym ліку протапресвітараў Цэнтральнай-Заходнія і Ўсходнія дэканатаў – а. Андрэя Абламейкі і а. Зымітра Грышана.

Паслья Боскай Літургіі вернікі мелі магчымасць ушанаваць часынку дрэва Пачэснага Крыжа Гасподняга.

У съвяточнай Літургіі ўдзельнічалі вернікі полацкай парафіі, госьці з Рәсеi, Украіны, Італіi, Бельгіi, Польшчы, а таксама пілігрымы з розных парафіяў БГКЦ, у tym ліку скautы з менскай парафіі Праведнага Язэпа.

У братэрскай атмасфери шчыра і ўрачыста гучала літургічная малітва:

«За Богам съцеражоную краіну нашу Беларусь і ўесь беларускі народ, за стойкасць у веры, мужнасць у выправаваннях і вернасць свайму народу ўсіх нас Госпаду памолімся. – Госпадзе, зымілуйся».

Паводле Svjazep.org

Яна аддала жыцьцё сваё з любові да бліжняга

13 ліпеня 2009 году Каталіцкая Царква ў Беларусі адзначае дзень успаміну Блаславёной мучаніцы Марыяны (Бярнацкай). З гэтай нагоды на фартах калія вёскі Навумавічы, што недалёка ад Горадні, сабраліся пілігрымы з розных куткоў Беларусі. Сярод іх было некалькі дзясяткаў грэка-католікаў.

Сёлета ўшанаваць памяць мучанікаў у Навумавічы прыехалі жанчыны з Сястрыцтва Блаславёной мучаніцы Марыяны, якое ад нядаўнага часу дзейнічае ў менскай грэка-каталіцкай парафіі Праведнага Язэпа. Яны прывезлі з сабою ікону Блаславёной, якую паслья съвятой Імшы змаглі ўшанаваць усе прысутныя.

З Горадні прыйшлі ў пешай пілігрымцы вернікі з грэка-каталіцкай парафіі Маці Божай Фацімскай разам з сваім душпастыром айцом Андрэем Кратом.

Марыяна Бярнацкая (з роду Чакала) нарадзілася ў 1888 годзе, у Сапоцкінскім краі, у мястэчку Ліпск (цяпер – Польшча), ва ўніяцкай сям'і, дзе нават паслья скасавання Уніі ў 1874-75 гг. вернікі моцна трymаліся каталіцкай веры. Да паданную дату і месяц яе нараджэння ўстановіць не ўдалось. Вядома, што ў 1905 годзе, паслья выдання царскага ўказу пра верацярпімасць, у 17-гадовым узросце, яна разам з сваім бацькамі перайшла ў каталіцтва лацінскага абраду.

Марыяна Бярнацкая была простай вясковай жанчынай, маці, якая нарадзіла шасціцярых дзяцей. Калі ў мястэчку 1 ліпеня 1943 году пачаліся масавыя арышты за кладніку за забойства партызанамі нямецкага жаўнера, фашисты прыйшлі па яе сына і нявестку. Каб уратаваць сваю цяжарную нявестку, якая праз пару тыдняў чакала нараджэння дзіцяці, папрасіла арыштаваць яе самую. Яна аддала сябе на верную съмерць, ахвяраваўшы сваё жыцьцё за нявестку і за жыцьцё яшчэ ненароджанага ўнука. Яшчэ амаль два тыдні яна правяла ў вязніцы ў Горадні і, як адзначаюць тыя, хто выжыў, увесь час заставалася спакойна і шчыра малілася, была ўзорам веры і моцнага духу для іншых вязняў (сярод якіх было і 6 ксяндзоў). Марыяну Бярнац-

скую гестапаўцы расстралілі на фартах калія Навумавічы 13 ліпеня 1943 году разам з 49 іншымі закладнікамі. Усяго ў Навумавічах расстраліяна калія 5 тысячай чалавек.

Блаславёная Марыяна (Бярнацкая) стала ўзорам ахвярнае маці шчырага сэрца, адданага Богу, а яе мучаніцкай съмерць дала пачатак новаму жыцьцю...

Як сказаў у сваім казанні а. Андрэй Крот, прыклад жыцьця блаславёной Марыяны

Бярнацкай – гэта ўзор духовага жыцьця звычайнай вясковай жанчыны, якая ў цяжкі час ваеннага ліхалецця аказалася гатовай адкрыта вызнаць сваю веру, засьведчыць сваю любоў да Бога і бліжняга і якая за гэтае вызнаньне не пабаялася аддаць сваё жыцьцё. Яна ёсьць для нас прыкладам і заахвочваньнем да мужнага вызнаньня Хрыста і ў нашыя часы.

Айцец Андрэй Абламейка ў сваім вітельным слове, якое ён перадаў ад імя Апостальскага Візітатора БГКЦ, адзначаў, што «для нас, беларускіх грэка-католікаў, само існаваньне Аўгустоўскага ўніяцкага дэканату паказвае нeraзрыўнасць гісторыі і духоўнай традыцыі нашай Царквы ў Беларусі, а ахвяра жыцьця Блаславёной Марыяны адкрывае нам нашыя духоўныя карані».

Ігар БАРАНОУСКІ

Паломніцкія шляхі івацэвіцкіх вернікаў

Напрыканцы лета вернікі івацэвіцкай грэка-каталіцкай парафіі пабывалі на двух важных падзеях у жыцьці Каталіцкай Царквы ў Беларусі і БГКЦ – на каранацыі цудатворнага іконы Маці Божай Браслаўскай і на рукапакладаньні новага беларускага каталіцкага съвятара візантыйскага абраду. У пілігрымку па съвятынях у паўночнай Беларусі адправілася група з 20 чалавек, у tym ліку і вернікі з Бярозы, якія таксама моляцца ў парафії Жыровіцкай іконы Маці Божай у івацэвічах.

22 жніўня івацэвіцкія пілігрымы прысутнічалі на фэсце ў Браславе з нагоды ўрачыстай каранацыі цудатворнай іконы Маці Божай Валадаркі Азёраў, якая захоўвалася раней у грэка-каталіцкай царкве і якой да скасавання Уніі апекаваліся манахі-базыльяне.

Працяг на с. 18 ⇨

У Рыме памёр Уладыка Марусын

21 верасьня 2009 году, у свята Нараджэнія Багародзіцы (паводле юльянскага календара), у Рыме, ва ўкраінскай Папскай калегії съв. Язафата на 86-ым годзе жыцьця спачыў у Госпадзе Высокадастойны Архібіскуп Міраслаў (Марусын), былы Сакратар Кангрэгациі Усходніх Цэркваў.

Уладыка Міраслаў нарадзіўся 26 чэрвеня 1924 году ў в. Княжэ каля Золачава, на Львоўшчыне.

Багаслўска-філасофскія студы ён распачаў у Львоўскай багаслўскай акадэміі, дзе вучыўся з 1943 г. па 1944 г. Падчас вайны вучыўся ў Падэрборне (Нямеччына), а пасля, з 1949 па 1951 г. – у Папскім Усходнім інстытуце, здабыўшы там ступень доктара.

Дыяканскія ды сьвятарскія съячаныні атрымаў з рук архібіскупа Івана Бучко 24 красавіка і 2 траўня 1948 г. у Рэгензбургу і Мюнхене (Нямеччына). Малады сьвятар стаў блізкім памочнікам – канцлерам і сакратаром – Апостальскага Візітатара для Украінцаў у Заходній Еўропе архібіскупа Івана Бучко. З 1958 году а. д-р Міраслаў Марусын – сябра Літургічнай камісіі Кангрэгациі Усходніх Цэркваў. З прыездам у Рым вязняні савецкіх лагероў мітрапаліта (пазней – кардынала) Ёсіфа Сыліога, Зьеврхіка УГКЦ, ён стаў яго асабістым сакратаром і суправаджаў яго ва ўсіх душпастырскіх падарожжах па ўсім сьвеце. За асаблівія заслугі ў 1959 г. Папа Ян XXIII

надаў яму годнасьць «Папскага шамбеляна», а Папа Павел VI у 1972 г. прызначыў яго пачесным пралатам Усяленскага Архірэя. З 1973 г. ён стаў кансультарам Кангрэгациі Усходніх Цэркваў. У 1974-ым яго паклікалі для выканання асабліва важнага задання – прызначылі сябрам Папскай камісіі інтэрпрэтациі дэкрэтаў II Ватыканскага Сабору і кансультарам Папскай камісіі па рэвізіі Кодэксу ўсходняга кананічнага права. Яго біскупская хіратонія адбылася 28 ліпеня 1974 году ў Рыме.

З 1977 па 1982 год Уладыка Марусын займаў адказную пасаду віцэ-старшыні Папскай камісіі па рэвізіі Кодэксу ўсходняга Кананічнага Права, таксама ён уваходзіў у склад супольнай Камісіі багаслўсага дыялогу з праваслайнімі Цэрквамі. Уладыка Марусын адзін з тых, хто выканаў вялікую частку працы па падрыхтоўцы Кодэксу канонаў Усходніх Цэркваў. Падчас гэтай працы ён супрацоўнічаў з беларускім Уладыкам Чэславам Сіповічам, якога вельмі цаніў і шанаваў.

14 верасьня 1982 г. Папа Ян Павел II прызначыў яго Сакратаром Кангрэгациі У-

ходніх Цэркваў. На гэтай пасадзе Уладыка Міраслаў быў да 11 красавіка 2001 г. Таксама ён зьяўляўся кансультарам розных Папскіх Радаў (на спрыяльні хрысьціянскай еднасці, па справах съвецкіх і інш.).

Адданае служэньне Уладыкі Міраслава Марусына Паўсюднай Царкве адбываўся пры чатырох Рымскіх Архірэях: пры Паўлу VI, Яну Паўлу I, Яну Паўлу II ды пры цяперашнім Папе Бенядыкту XVI.

Кір Міраслаў быў аўтарам шматлікіх выданняў ды навуковых працаў багаслўскага, гістарычнага, літургічнага і біблійнага зместу.

Казаныні, катэхетычныя павучаныні і набажэнствы, якія адпраўляў Уладыка Міраслаў Марусын і якія маглі слухаць праз трансляцыі Радыё Ватыкан вернікі забароненай у СССР Грэка-Каталіцкай Царквы, дапамаглі захаваць веру не адначу пакаленія грэка-католікаў ня толькі ва Украіне, але і на ўсёй савецкай прасторы.

Пахаваныне спачылага Кір Міраслава адбылося 24 верасьня 2009 г. Пахавальнью Літургію ва ўкраінскім саборы Святой Софіі ў Рыме адслужыў Сакратар Кангрэгациі Усходніх Цэркваў архібіскуп Кірыла (Васіль). У той жа дзень, у капліцы Цэнтра съв. Язэпа ў Менску, Архімандрит Сяргей Гаек, Апостальскі Візітатар БГКЦ, адслужыў Боскую Літургію за супакой душы Уладыкі Міраслава.

Вечная яму памяць.

Дэкан БГКЦ айцец А.Абламейка будзе студыяваць у Аўстрый

16 жніўня, у дзень Нерукатворнага образу Гасподняга, парах менскай парафіі съвятога і праведнага Язэпа і пратапрасьеўтар Цэнтральна-Заходняга дэканату БГКЦ а. Андрэй Абламейка адслужыў разъвітальную літургію – цяпер ён накіраваны для навуковых студыяў у Аўстрый.

Айцец Андрэй Абламейка быў высыячаны на съвятара 16 снежня 1998 году (на дыякана – 15 траўня 1991 году) і больш за 10 гадоў служыў душпастырам беларускіх грэка-католікаў у Менску і вобласці ды пэўны час у Лідзе. Да сваіх съвятарскіх съячаныні ён 6 гадоў студыяваў на тэалагічных факультэтах у Аламоўцы (Чэхія) і ў Любліне (Польшча). Скончыў Люблінскі каталіцкі ўніверсітэт і мае ступень магістра багаслўя. Цяпер па блаславеныні царкоўных уладаў ён накіроўваецца на далейшую вучобу ў Аўстрый, дзе мае намер падрыхтаваць доўтарскую працу па проблемах сям'і. Вучыцца і пісаць дысертацыю а. Андрэй Абламейка будзе ў Міжнародным багаслўскім інстытуце вывучэння праўлемаў сужэнства і сям'і, што ў Гамінгу.

Разам з айцом Андрэем Абламейкам на вучобу ў Гамінг накіроўваецца і яго жонка Святлана. Яна мае намер пісаць магістарскую працу з тэалогіі сям'і.

Міжнародны багаслўскі інстытут у Гамінгу заснаваны ў 1996 годзе з ініцыятывы папы Яна Паўла II. Ён разъмісьціўся ў ціхіх старожытных мурах былога картузіянскага кляштару, які быў збудаваны яшчэ ў XIV стагоддзі (ег. фота).

Сённяні ў гэтым багаслўскім інстытуце ў альпійскім мястэчку Гамінг займаюцца навукаю прафесары і студэнты з больш чым 20 краінай съвету, якія належаць да розных культур, традыцый і абрадаў. Паводле апошніх дадзеных, у інстытуце праходзяць навучаньне каля шасцідзесяці студэнтаў – мужчынаў і жанчынаў, съвецкіх і асобаў духоўнага стану. Усе гэтыя навукоўцы пазнаюць Бога ня толькі з кніжак, але і з асабістага досьведу ў малітве.

Нельга не адзначыць, што сярод тых, хто студыюе ў Гамінгу, католікай лацінскага абраду не на шмат болей за католікай візантыйскага абраду. Гамінг сёняні ператварыўся ў адзін з важных аса-

родкаў усходняй духоўнасці. Таму пры багаслўскім інстытуце была створана ўсходняя капліца, роспіс якой зроблены паводле правілаў візантыйскай іканаграфіі румынскім і славацкім іканапісцамі, якія навучаліся ў Гамінгу. У 2007 годзе, на съвята Дабравешчанія, адбылося асьвячэнне капліцы. На гэтай знакавай урачыстай падзеі прысутнічалі архібіскуп Вены кардынал Хрыстаф Шонбарн, першаяярх УГКЦ кардынал Любамір Гузар, а таксама ўкраінскія, румынскія і славацкія грэка-каталіцкія ярархі.

КУРС АЛЬФА – сустрэчы для тых, хто шукае

Калія царквы спыняеца дарагая машина.

З яе выходзіць мужчына, апрануты ва ўсё фірмовася.

Жабрак, які сядзіць ля царквы, цягне да яго руку:

– Падайце, Хрыста радзі!

Мужчына:

– Я атэіст!

(Падазронна аглідае жабрака) I вам ня раю...

Курс Альфа скіраваны на такіх людзей, як гэты бізнесовец, – якія ня бачаць у сваім жыцьці месца для Бога, ня ходзяць у царкву. Курс Альфа таксама і для тых, хто традыцыйна, магчыма на працягу многіх гадоў, ходзіць у царкву, але не разумее, у што верыць. Курс Альфа – гэта таксама сустрэчы для тых, хто шукае адказу на пытаньне – што такое хрысьціянства.

Узынік гэты курс больш за 20 гадоў таму ў англіканскай парафіі Святой Тройцы ў лонданскім квартале Бромптан. А сέньня ўсё больш Цэрквой і хрысьціянскіх арганізацый рознага кшталту і розных дэнамінацый адкрываюць для сябе гэты прости спосаб падаць Дабравесьце Ісуса Хрыста ў зразумелай і даступнай форме, якая не адштурхоўвае і ня нудзіць асобаў, якія паходзяць з самых розных асяродкаў. Сέньня курс Альфа праводзіцца ўжо ў 158 краінах краінах сьвету на 107 мовах у пратэстанцкіх, каталіцкіх і праваслаўных Цэрквях. Яго прайшлі ўжо 13 мільёнаў людзей ва ўсім сьвеце.

КУРС АЛЬФА – гэта 15 тэматычных выкладаў падчас 10 штотыднёвых сустрэч, а таксама выязны ўік-энд, які адбываецца прыблізна пасля паловы курсу. Можна слухаць, дапытвацца, абмяркоўваць, дасьледаваць і запытваць пра ўсё. Альфа – гэта тое месца, дзе ня толькі можна, але і варта не саромеца задаваць самыя наўгунія

або дзіўныя для кагосьці пытаньні. Тэмы заняткай – гэта асновы хрысьціянства, увядзенне ў хрысьціянства. Хто такі Ісус і навошта ён памёр? Як паверыць, як маліца і навошта чытаць Біблію? Ці ацаляе Бог сέньня, што такое Царква і г. д. – гэта тыя тэмы, якія закранаюцца на курсе. Уік-энд Альфа съпецыяльна прысьвежаны Асобе Духа Святога.

Як выглядае сустрэча Альфа? Яна мае тры складовыя часткі: вячэра, выкладтэмы, групы. Пачынаеца ўсё з вячэры. Гэта выдатная магчымасць бліжэй пазнаёміцца. Вячэру гатуе група арганізатарап, якая загадзя зьбіраеца, каб падрыхтаваць ўсё неабходнае для сустрэчы. Гэтая група таксама моліца за ўдзельнікаў курсу. Паслья вячэры той, хто праводзіць яе, рабіць выклад. Затым ўдзельнікі (калі іх шмат) раздзяляюцца на групы па 8-12 чалавек, у якіх абмяркоўваюць пачуяте падчас выкладу.

АЛЬФА – гэта ня толькі таму, што гэта першая літара грэцкага алфавіту. Ня толькі таму, што гэта пачатак пазнання хрысьціянства. Альфа (па-ангельску – *Alpha*) – гэта своеасаблівы шыфр, які раскрывае ўсе найважнейшыя моманты курсу.

A – an upside can com: прыйсьці можа кожны, хто хоча ведаць больш пра хрысьціянства. Важнай рысай гэтага курсу зьяўляеца павага да свабоды чалавечай асобы. Удзельнікам курсу не абавязкова мусіць быць толькі хрысьціянін або чалавек, які сябе лічыць хрысьціянінам. Можа прыйсьці нават атэіст, агностык, кожны, хто шукае сэнсу жыцця. На першых сустрэчах курсу ўдзельнікі нават ня моляца, каб такія людзі адчувалі сябе таксама камфортна, як і хрысьціяне «з шматадыовымі стажамі».

L – learning and laughter: вучымся і съмемся. Жарты – гэта абавязковы элемент падчас курсу Альфа, бо съмех зынішчае бар'еры і рабіць чалавека больш адкрытым і свабодным.

Сустрэча курса Альфа ў Горадні.

Alpha

Таму з съмешнай показкі, аnekdotu пачынаеца кожны выклад.

P – pasta, pizza: піцца, макароны альбо нейкая іншая ежа. Курс Альфа пачынаеца з урачыстай вячэры, на якую запрашаюца «выпускнікі» папярэдняга курсу і ўдзельнікі новага. З вячэры пачынаеца і кожная сустрэча курсу. Падчас вячэры паміж ўдзельнікамі ствараеца сяброўская атмасфера. Размовы падчас вячэры могуць быць пра ўсё: пра надвор'е, спорт, працу, акрамя... хрысьціянства. На гэта ў курсе Альфа прадугледжаны асаблівы час – аблеркаваньне ў групах.

H – helping one another – узаемна дапамагаем адзін аднаму. На курсе Альфа няма «настаўнікаў і вучняў». Удзельнікі ўзаемна дапамагаюць адзін аднаму пазнаўць праўду пра Хрыста: ты, хто ведае больш, адказваюць на пытаньні тых, хто ведае менш.

A – ask anything – пытатца можна пра ўсё: на курсе Альфа няма недарчных пытаньняў. Кожнае пытаньне мае сэнс.

У Беларусі курс Альфа пакуль яшчэ мала вядомы. У Каталіцкай Царкве ён адбываецца ў рыма-каталіцкай парафіі ў Жодзіна, а таксама ў грэка-каталіцкай парафіі ў Горадні.

Сёлета ў гарадзенскай парафіі адбываецца ўжо другі курс Альфа.

У першай сустрэчы першага курсу Альфа ў Горадні ўдзельнічала толькі трох арганізатораў і 15 ўдзельнікаў (рэкамендуеца, каб прапорцыі былі 1/3). На свае сродкі яны гатавалі вячэру для ўсіх, аднак ўдзельнікі курса ўжо на адным з першых спатканняў самі выказалі жаданьне зьбіраць ахвяраваньні на сумесны пасілак (напрыклад, у Англіі на курсе Альфа гэта прынята рабіць толькі паслья паловы курсу). Самым яскравым момантам курсу стаў уік-энд, які адбываўся ў доме дабрачыннага таварыства «Карытас» у мястэчку Сапоцкін каля Горадні. Удзельнікі ня толькі маліліся і слухалі навучаньне, але таксама прости весела праводзілі час ля вогнішча, вучыліся сярэднявечным танцам. Асабліва ўпадабалі ўдзельнікі ўік-энду гульню ў фрысбі – «ліяточную талерку».

Асноўны прынцып курсу Альфа – гэта евангелізацыя, якая абавіраеца на мясцовую Царкву. Таму парапіяне гарадзенскай грэка-каталіцкай парафіі Маці Божай Фацімскай імкнуцца па меры магчымасцю адзінцаў у курсе – некаторыя ў якосьці звычайнага ўдзельніка, некаторыя (асабліва тыя, хто ўдзельнічай у першым курсе Альфа) – у якосьці памочнікаў, хтосьці прыносіць прадукты да вячэры Альфа, а хтосьці падтрымлівае арганізатораў і ўдзельнікаў малітвай.

Хто жадаў бы прыняць ўдзел у курсе Альфа або атрымаць больш інфармаціі пра гэты курс – звязацца па тэл. (+375-29) 773-79-68, e-mail: ankrot@gmail.com.

Інфармацыю пра курс Альфа можна знайсці таксама на сайтах:

<http://alpha.org> – па-ангельску

<http://www.alphacourse.ru> – па-расейску

а. Андрэй КРОТ

Пачуць і распазнаць голас Бога

На схіле лета грэка-католікі з Берасьця вырашылі выехаць за горад і зладзіць для сябе на пясчаных берагах ляснога возера пад Кобрынем ад-пачынак у Святым Духу. Мы выйшли з шумнага гораду і з плыні звыклага жыцьця, каб паслунаць Бога, падзяліца адзін з адным досьведам, праславіць Яго ў песніх і танцах ды проста адпачыць у цудоўныя апошнія дні сонечнага лета. А слова з Бібліі «Sh'ma, Israel...» (слушай, Ізраіль) былі для нас дэвізам.

На працягу гэтых дзён – з 25 па 29 жніўня 2009 году – каля пяцідзесяці чалавек стала жыті ў лясных намётах, а яшчэ прыкладна пайтары сотні маладых людзей зядзжалі на пэўны час да нас у госьці. Некалькі дзён пажадалі правесцы разам з намі нашыя сябры – рымакатолікі з Гарадзеншчыны з супольнасці «Magnificat» і вернікі з Кобрыня.

Вялікі шацёр быў цэнтрам усяго нашага малітойнага жыцьця. Тут былі пасланыя дываны, каб зручна было сядзець, слухаючы духовыя размовы і разважаньні. Таксама тут была размешчана музичная апаратура, электрагітары, барабаны, і мы маглі съпявачь і танчыць перад Госпадам. Побач з гэтым шатром быў намёт супольнай трапезы. Цэлымі днямі каля яго ўздымаўся дым ад вогнішча.

Лейтматывам духовых размовай падчас усіх нашых спатканьняў было слуханье Бога, распазнаванье Ягонага голасу, падрыхтоўка да гэтага слуханья ды проста асэнсаванье таго факту, што Бог жывы і хоча з намі размаўляць. За гэтыя дні мы паглыбіліся ў гісторыю спатканьня ізраільскага народу з Богам ля гары Сынай. Прыгадалі, як людзі не захацелі, спалахаліся слухаць Бога і паслалі з Ім размаўляць пасярэдніка – Майсея, каб ён слухаў і ўсе слова Бога пераказав.

Нічога новага няма пад сонцем, і сέньня хрысьціяне таксама адказнасць слухаць Бога часцей за ўсё імкнунца дэлегаваць каму-небудзь іншаму: ці то прароку, ці то съвятару, ці то манаху-старцу. А што ж Бог сказаў? Ён сказаў і ўвесі час кажа: «Слухай, Ізраіль...» Увесі народ – слухай, і кожны чалавек паасобку. І ў гэтым будзе блаславенне і жыцьцё. Таму ёсьць патрэба пэўным зъменай на нашай съвядомасці, каб кожны прагнучы чуць і слухаць Бога ды адказваць Яму, калі Ён з'явятаеца да нас.

Варта таксама дзяліца досьведам слуханья Бога, распазнаванья Ягонага голасу. Бог прамаўляе да нас у разнастайны способ. І самы яскравы і прости досьвед – калі мы чуем Ягоны голас. Але ён гучыць ня так, як фізічны гук, які спачатку кранае вуха і па нервах даходзіць да мозгу і так нараджае вобразы, сэнс. Божаму голасу ня треба рабіць гэты шлях, бо Бог прамаўляе ўнутры нас. Голас Ягоны гучыць падобна да фізічнага гука, але толькі ў мозгу. Дарэчы, айцы Царквы, у прыватнасці съв. Ян Залатавусны, апісвалі Божы голас менавіта ў такі способ. І яшчэ: мы самыя мусім быць гатовымі слухаць Бога, заняць пэўную паставу, каб нічога не перашкаджала, пад-

рыхтаваць сэрца. Бо звычайна наўрадцы мы пачуем Бога, калі нашыя сэрцы поўныя цдалу. Тады змарнуем Ягонае слова. Будзем чуць ува ўсім ня Бога, а толькі свае думкі, самі з сабою ўнутранна размаўляць.

Акрамя духоўных размовай было і радаснае праслаўленне Господа. Асабліва ажывілі наш адпачынак госьці з Украіны – Раман Іванко і яго музичны гурт «Софія». Былы наркаман, узъяны Богам з самога дна, стаў напоўненым Божым жыцьцём і па-сапрэднаму, жывы і радасна праслаўляе сёньня свайго Господа і Збаўцу музыкай. І гэта выглядае вельмі моцна, гэта ўражвае. Быццам урачысты съязг Божае перамогі ў жыцьці канкрэтнага чалавека. Насуперак усім прысудам, съмярцям, злым духам.

Моцна зжыўшыся адзін з адным і ня маючи ніякай ахвоты разъвітвацца, многія з нас вырашылі прыняць запрашэнне кобрынскіх вернікаў з супольнасці «Крыніца жыцьця» і зъездіць на арганізаваны імі канцэрт-праслаўленне, які вялі музичныя гурты «Параクロетас» і «Софія». Дарэчы, на гэты канцэрт-праслаўленне, на якім былі таксама розныя конкурсы і жарты, съпесьяльна былі запрошаныя маладыя людзі з кобрынскіх вуліц – звычайная гарадзкая моладзь. Працяг для нас атрымаўся яшчэ і наступнага дня – гасьцімі ў душпастырскім цэнтры берасцейскай грэка-каталіцкай парафіі стаў хрысьціянскі гурт «Софія». Зноў быў жывы съпев-праслаўленне пад палаючымі лідарствам Рамана Іванко.

Сышоў Святы Дух і лунаў. Пакрыў нас.

**Віталь БЫСТРОЎ
г. Берасьце**

Шчыра віншуем!

27 чэрвеня 2009 году ў берасцейскай грэка-каталіцкай парафії святых братоў-апосталаў Пятра і Андрэя адбыўся шлюб семінарыста БГКЦ Віталя Быстрова (паходзіць з Камянца), які скончыў навучанье і атрымаў ступень магістра тэалогіі, і Вольга Дрык (родам з Івацэвіча). Абрад вянчанья і блаславенне маладых зъдзейсніў а. Ігар Кандрацьеў (гл. фота).

Парафіяне і сябры жадаюць маладым Божага блаславення «на многія леты»!

Прыйдзіце, прыміце Духа Святога

14-18 ліпеня 2009 году прадстаўнікі парафіі БГКЦ удзельнічалі ў міжнародным «Кангрэсе пакланення», які быў арганізаваны католіцкай Супольнасцю «Эмануэль» у французскім мястэчку Парэ-ле-Маньяль (Paray-le-Monial). Гэтае месца вядомае ад часу зъяўлення Ісуса святой манахіні Маргарыце Марыі (Алякок) у 1629 г. і ўстанаўлення ў Каталіцкай Царкве культу Найсвяцейшага Сэрца Ісуса.

У намёце, дзе адбываліся нашыя малітвоўныя спатканыні, вісёу абраз, на якім Сэрца Ісуса Хрыста было пазана як еўхарыстычная Гостыя (Агнец). Гэтае ікона была заклікам да малітвага пакланення Ісусу Хрысту ў Святых Дарах Еўхарыстыі. І на самой справе кожны дзень у праграме Кангрэсу быў час на еўхарыстычную адaryцыю (пакланенне Святым Дарам). Гэта давала ўдзельнікам Кангрэсу магчымасць асэнсаваць Еўхарыстыю як крыніцу Боскай Любові, як Сакрамант Духа Святога. Тым больш, што на іконе ў кнізе, якую трymае Ісус Хрыстос, зъмешчаныя слова з Евангельля «Прыміце Духа Святога».

У духовых выкладах падкрэслівалася, што крыніцай нашай любові да Бога, а значыць і жадання Яму пакланяцца – ёсьць Любоў, якой адорвае нас Ісус Хрыстос з Свайго Сэрца. Для нас, грэка-католіка, гэта была магчымасць бліжэй пазнаёміцца і адчуць усю таямніцу еўхарыстычнай адарацыі – даўняй практикі братоў лацінскага абраду.

У духоўнай традыцыі Заходняй Царквы звычайна пераважае разум, практичнасць, дзейнасць, ёй менш уласцівія ўсходні містыцызм, сузіральнасць, медытациянасць.

Але якраз еўхарыстычная адарацыя зъяўляецца тым часам, калі рыма-католік спыняеца, каб пабыць з Ісусам Хрыстом адзін на адзін, у цішыні.

Што ж да ўзаемаадчувањня, то нават не былі патрэбныя выклады: дастаткова было паглядзець навокал. З усёй ўсходніяй групы – а гэта калі 70 беларусаў, палякаў і ўкраінцаў – французскай мовай валодала толькі некалькі асобаў, але гэта не перашкоджала нам адчуваць сябе там

добра. Усымешка, дапамога, прыязная размова – гэта было абсолютна натуральна.

Таксама і Боская Літургія ў візантыйскім абраадзе, якую ўзначальваў а. Але́сь Шаўцоў з Палацку, была цудоўным часам супачансці беларусаў, украінцаў і палякаў (падобна, некоторыя французы таксама прысутнічалі) у праслаўленні Хрыста. Які ў святых Сакраментах жыве і надзяляе вернікаў Духам Святым.

Алена АНДРОСІК, г.Менск

Маленькая гісторыя пра Майстра і пра скрыпку

Паслья некалькіх дзён адпачынку, праведзеных разам з супольнасцю «Маран ата» 25-29 жніўня 2009 году на лясных возерах пад Кобрынем, напісалася Маленькая гісторыя пра Майстра і пра скрыпку, а можа зусім і не пра Майстра, і не пра скрыпку...

Майстар падбірае патрэбны матэрыял, апрацоўвае яго, стварае інструмент... Ён любіць сваю справу. Ён хоча, каб скрыпка была дасканалай. Ён стварае скрыпку з пэўнай мэтай. Ён хоча, каб яна гучала, каб плакала і съмялялася, каб яе голас быў чысты і звонкі. Каб яна стала для кагосьці крыніцай натхнення.

Ён хоча, каб яе слухалі. Ён ведае, скрыпка будзе жыць толькі тады, калі яна будзе гучыць. Штодзень. Нават калі парвецца струна. Іначай яна проста пакрыеца пылам або струхніе, лежачы ў шафе. Яна тады нікому не патрэбная, бо была створаная не для таго, каб пакрывацца пылам і трухнечь, а для таго, каб іграць. Іграць для іншых.

Майстар бярэ скрыпку ў рукі, праводзіць смычком па струнах... Першы гук яму можа і не спадабацца... Тады ён настройвае інструмент... На гэта таксама патрэбны час.

Нарэшце скрыпка прывыкае да рук Майстра, становіцца паслухмінай, адгукaeцца на кожны дотык. Яна давярае. Яна ведае, што створаная Сапраўдным Майстрам... Калі Ён дакранаеца смычком да струнаў, яна гучыць. Яна съмяеца і плача... Яна кіпчыць ў неба.

Яна перастала быць скрыпкай... Яна – дзъверы ў іншы съвет. Съвет гукаў, съвет чысьціні, съвет дасканаласці...

Маленькая гісторыя пра Господа, які стварае чалавека, каб ён...

Надзея ЯРМІШЫНА, г.Берасьце

Прэзентацыі дыску «Песьні Духа»

Адбыліся першыя выступы з презентациі дыску «Песьні Духа», які нядаўна запісалі берасьцейскія грэка-католікі з харызматычнай супольнасцю «Маран ата».

18 ліпеня 2009 году на шматлюдным фэсце ў Гудагаі ў гонар цудатворнай іконы Маці Божай, перед урачыстай сьв. Імшой, гэтыя песьні на слова кармельскіх містыкаў на працягу гадзіны маглі слухаць пілігрымы з розных куткоў Беларусі. А напярэдадні ўвечары многія вернікі лацінскага абраду былі ўражаны прыгажосцю Акафісту да Маці Божай, якія съпявалі берасьцейскія грэка-католікі ў касьцёле перед цудатворнай іконой. Некаторыя потым нават запытваліся, ці няма запісанага дыску з такім цудоўным съпевам. 19 ліпеня презентацыя адбылася ў касьцёле сьв. апостала Андрэя ў курортным мястэчку Нарач, дзе таксама, як і ў Гудагаі, працуюць айцы-кармеляты, якія падтрымалі запіс гэтага дыску.

Перад гэтым, 20 чэрвеня, некалькі песьняў з альбому «Песьні Духа» прагучалі таксама ў касьцёле Ўзвышэння Святога Крыжа ў Берасьці. У гэты дзень дапаможны біскуп Пінскай дыяцэзіі Казімір Велікаселец удзяліў сьв. Тайну съвятарства брату Юрью ад Маці Божай Нястомнай Дапамогі з супольнасцю Босых Братоў Ордэна Найсвяцейшай Панны Марыі з гары Кармель. Песьні на слова вялікіх містыкаў Кармелю сталі падарункам берасьцейскіх грэка-католікіў свайму земляку а. Юрью Куллю.

14 верасьня, на съвята Ўзвышэння Пачаснага Крыжа Гасподняга, песьні з гэтага дыску, а таксама іншыя съпевы гучалі для вернікаў рымска-католіцкай парафіі на Кальвары ў Менску, якія адзначала ў гэты дзень сваё парафіяльнае съвята.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Ушанаванье абраза Ісуса Міласэрнага

У нядзелю, 23 жніўня 2009 году, у Менску адбыліся ўрачыстасці з на-
гады заканчэння вандраванья па парафіях Менска-Магілёўскай рым-
каталіцкай архідыяцэзіі абраза Ісуса Міласэрнага і рэліквіяў блаславёнаага
Міхала Сапоцькі, які служыў у Беларусі і спрычыніў да паширэння
культу Божай Міласэрнасці. Разам з братамі рым-католікамі ў гэтай
урачыстай падзеі бралі ўдзел і грэка-католікі з Меншчыны.

Святы Айцец Ян Павел II пасля шматгадовых дасьледаваньняў надаў нядзелі пасъ-
ля Пасхі (Нядзелі Тамаша) імя Нядзелі Божае Міласэрнасці і блаславіў паўсюдае ша-
наванье іконы Ісуса Міласэрнага, якая мае надпіс «Ісус, давяраю табе!». У Цэрквях
візантыйскай традыцыі гэтая ікона ўшаноўваецца як ікона Хрыста Чалавекалюбцы. Сэнс
гэтай іконы – заклікаць чалавечства звярнуцца да Бога і даверыца Яму.

Урачытасці ў Менску ўзначальвалі архібіскуп Кельнскі кардынал Ёахім Майнсэр і
архібіскуп-мітрапаліт Менска-Магілёўскі Тадэвуш Кандрусеўч. На царкоўным съвяце
былі вернікі ўсіх чатырох менскіх грэка-каталіцкіх парафіяў і два сталічныя душпастыры
беларускіх грэка-католікаў – а. Пахом Кавалеў і а. Яўген Усошын.

Таксама на ўрачыстасць у Менску прыехалі вернікі з Маладечна, якія ў сваім горадзе
моляцца ў грэка-каталіцкім санктуарыюме Божай Міласэрнасці. У маладечанскай грэка-
каталіцкай съвятыні ўшаноўваюцца ікона Хрыста Чалавекалюбцы і ікона блаславёнаага
святара Міхала Сапоцькі, напісаныя ў візантыйскай традыцыі іканапісу.

Віншуем!

Сёлета 4 касцярніка, у дзень
усташіну сьве. Францішка Асізскага,
спаўненца 40 гадоў Сяргею Якімуку,
які вось ужо больш за 12 гадоў амаль
штодзень прыслухоўвае съвetch-
носцам у храме грэка-каталіцкай
парафіі съвятых братоў-апосталаў
Пятра і Андрэя ў Берасьці.

Яго ніхто не прыводзіў – аднойчы ён завітаў
да нас сам ды так і застаўся. Напэўна, сам
Бог прывёў яго пад крыж сьве. Францішка,
выява якога ў алтары берасьцейскай царк-
вы. Сярэдка ведае, што ў ягоным сэрцы жыве Бог. Бог, Які ня можа зъмісьціца ў рамкі
нейкай канфесіі. Які, будучы ўкрыжаваным, з ласкаўсцю і любоўю глядзіць на ўсіх нас
і дае надзею на Ўласкрасенне, – гэта яго Бог. Простая малітва гэтага Божага чалавека
ўражвае нас сваёй шчырасцю, а тое, як ён адчувае зъмены ў нашым настроі, унутраным
стане – не дае забываць нам, што заўсёды і ва ўсіх сітуацыях галоўнае для нас мусіць
быць – Любоў. Сярэдка любіць гаварыць, як ён ўсіх нас любіць і ў сваіх простых малітвах
просіць Бога за нас. І мы яго любім і жадаем яму радасці, здароўя і шчасця ў Богу. Ня-
хай Господ блаславіць яго і ягоную маці і захавае на многія леты.

Берасьцейскія вернікі

Паломніцкія шляхі івацэвіцкіх вернікаў

⇒ Пачатак на с. 13

Затым івацэвіцкія і бярозаўскія верні-
кі наведалі съвятыя мясыціны ў Полац-
ку: Сафійскі сабор – былую катэдру по-
лацкіх уніяцкіх архібіскупаў, дзе служыў
съв. Язафат і дзе прынялі сваю мучаніц-
кую съмерць пяць полацкіх манахаў-базы-
льянаў, а таксама Спаса-Еўфрасіннеўскі
манастыр. Для пілігримаў падалося сым-
балічным, што падчас наведванья Спа-
са-Еўфрасіннеўскага манастыра, дзе
спачываюць мошчы съве. Еўфрасінны
Полацкай і дзе захоўваецца каштоўны
крыж, зроблены ў яе памяць паводле
старажытнага ўзору, грэка-католікі з Іва-
цэвічай сустрэліся са сваім землякамі –
праваслаўнымі вернікамі, якія таксама
прыехалі пакланіца съвятыням у Полацку.

Шанаваная і праваслаўнымі, і грэка-като-
лікамі съвятая Апякунка і Асьветніца Бела-
русы Еўфрасіння дэўна сабрала разам
вызнаўшай двух розных канфесіяў з адна-
го гораду і паказала, што яны маюць ад-
ноўковыя карані і маюць адзінага для ўсіх
Збаўцу Ісуса Хрыста.

А ў нядзелю, 23 жніўня, разам з грэка-
католікамі з іншых парафіяў Беларусі,
вернікі з Івацэвічай і Бярозы маліліся на
урачыстай архірэйскай Боскай Літургіі ў
Полацку, у царкве съве. Параскевы Полац-
кай грэка-каталіцкай парафіі съве. Язафата.
На гэтай Літургіі ўкраінскі біскуп Мукачайскі
Ўладыка Мілан (Шашык) высьвяціў для Бе-
ларускай Грэка-Каталіцкай Царквы новага
съвятара – Аляксандра Аўдзюека.

Павел ДАЙЛІД, г. Івацэвічы

Царква Св. Духа. Рэканструкцыя.
Літаграфія В. Сташчанюка.(1988).
Справа – будынак ратушы.

Гістарычнае даведка пра царкву Святога Духа манастыра базыльянаў у Менску

У 1617 г. для мужчынскага Свята-
духайскага манастыра быў адведзены
«пляц пусты, до церкви святога духа,
в рынку против ратуши лежачы... для
побудовы монастыра и школы».
У 1636 г. менскім базыльянам перадалі
суседні пусты пляц пад назіў «Лужа»,
ушыркі 8 сажняў, для пабудовы на ім
мураванае царквы замест драўлянай.
Паводле звестак дасьледчыцы гісторыі
архітэктуры Беларусі А. Квітніцкай,
арыгінальны прыём, выкарыстаны
пры аздабленні храму, з'яўляеца
укладам Беларусі ў агульнаеўрапейскай
дойлідзтве Рэнесансу.
Сучаснікаў царква Св. Духа зьдзіўляла
сваёй прыгажосцю. Маскоўскі дыпламат
П.А. Талстой у 1697 г. пісаў:

«В том монастыре церковь каменная
великая, в которой своды изрядные,
каких сводов мало в Польше
обратается в каменном строении».

У час маскоўскай навальи
1654-1667 гг. комплекс менскіх
базыльянскіх манастыроў
выкарыстоўваўся ў абарончых мэтах.

У XVII-XVIII стст. пры манастыры
Святога Духа існавала школа
(заснавана ў 1633 г.), дзе выкладаліся
грэцкая, лацінская, стараславянская,
стара беларуская і польская мовы.
Вядома, што пры манастыры ў XVII ст.
дзейнічала друкарня. У манастырскай
бібліятэцы была сабрана вялікая коль-
касць рукапісных і друкаваных кніг,
каштоўных дакументаў і рэдкіх рукапісаў.

Дастаткова сказаць, што тут у
XVII-XVIII стст. захоўваўся вядомы
беларуска-літоўскі «Нікіфараўскі»
летапіс. У 1795 г. мужчынскі і
жаночы базыльянскі манастыры

Святога Духа былі зачыненыя, а
царква аддадзена пад катэдральны
праваслаўны Петрапаўлаўскі сабор.

Да 1799 г. у будынках манастырскага
комплексу знаходзілася рэзідэнцыя
праваслаўнага архіяпіската, а затым у
корпус былога мужчынскага манастыра
была пераведзена Менская дэаранская
вучальня, у 1803 г. пераўтвораная ў
гімназію. Наступныя перабудовы да
непазнавальнасці зъмянілі выгляд храму
і значна пагорышылі яго выглед.

15 сакавіка 1936 году на пропанову
старшыні Савету народных камісараў
М. Галадзеда Бюро ЦК КП(б)Б прыняла
рашэнне аб зынішчэнні храму...

На месцы царквы Святога Духа знайшли крыпты з астанкамі фундатараў

У Менску пры аднаўленні ўнікальнага ўніяцкага храму XVII ст. знайшли склеп з пахаваньнем фундатараў царквы. Сам храм быў зынішчаны ў часы ваяўнічага атэізму ў 1930-ыя, але да трунаў тады не дабраліся.

З канца лета 2009 году вось ужо некалькі тыдняў працоўныя КУП «Менская спадчына» раскопваюць падмуркі гэтай славутай царквы. Падчас працы кошт экспаватараў раптам прабіў невядомую крыпту (пахавальны склеп), не пазначаную ні на адным з планаў царквы. Прараб будоўлі выклікаў съпесьцялістай з Інстытуту археалогіі НАН Беларусі, якія началі прафесійную раскопкаў крыпты. Астанкі фундатараў царквы засталіся некранутымі, нягледзячы на трагічны лёс храму.

Побач са знойдзеным склепам, які належыць да «крыптаў закрытага тыпу», знайшлі яшчэ адно пахаваньне – ужо ў адкрытай крыпце. Падчас ранейшых раскопак, апошнія з якіх праводзіліся ў 1980-ыя, знайшлі толькі крыпту XIX стагоддзя, у якой таксама знаходзіцца некалькі пахаванняў.

Цяпер праектны план будзе скарэктаваны, а знойдзеныя крыпты і лёхі царквы – музеефікаваныя. Хутчэй за ёсё, можна будзе спусціцца пад зямлю, каб убачыць падмуркі царквы, прыкладна так, як гэта зроблена ў Сафійскім саборы ў Полацку.

У старых єўрапейскіх гарадах крыпты, якія зьяўляюцца рэдкасцю, адкрытыя для наведваньня і зьяўляюцца важным пунктам турыстычных і адукатыйных падарожжаў. Напрыклад, у суседній Польшчы ёсьць толькі дзве падобныя крыпты.

Калісці храм Святога Духа ў стылі рэнэсансу і барока лічыўся найпрыгажэйшым у горадзе. Яго вылучаў пышны фасад – нібы іканастас: размаліваны фрэскамі, прарэзаны нішамі, з якіх пазіралі на мінакоў святыя, увасобленыя ў скульптурах. Каб уяўіць, як выглядаў гэты шедэўр, можна ўзгадаць універсітэцкі касцёл св. Яна ў Вільні – іх сілуэты пераклікаюцца.

Комплекс базыльянскіх манастыроў з царквой Святога Духа па праву зьяўляецца найбольш значным помнікам у гісторыі архітэктуры Менска. Ён быў пабудаваны ў першай палове XVII ст. на Высокім рынку (сучасная пл. Свабоды) – у адміністрацыйным, гандлёвым і культур-

Царква Св. Духа.
Від з апсіды на катэдру (рэканструкцыя).
Літаграфія В. Сташчанюка.(1988)

Пляц на месцы царквы Св. Духа перад пачаткам аднаўлення. Фота В. Грудзава.

Падмуркі царквы Св. Духа. Фота В. Грудзава.

ным цэнтрамі сярэдневяковага гораду. Да нашага часу захаваліся асобныя пабудовы некалі величнага ансамбля: карпусы мужчынскага (пл. Свабоды, 23) і жаночага (вул. Энгельса, 1) базыльянскіх манастыроў, перабудаваных у XIX ст. На жаль, галоўнае

збудаваньне ўсяго комплексу – царква Святога Духа – не захавалася. Яна складала цэласную кампазіцыю Ратушнага пляцу, які быў моцна зынішчаны за царскім і савецкім часам. У 1990-ыя гады пачалося аднаўленне Ратушнага пляцу. Ужо адноўлена каталіцкая архікатэдра, адбудавана ратуша, гатэль «Еўропа». Сённяня на чарзе – царква Святога Духа.

Ідэя аднавіць гэтую прыгожую царкву з'явілася яшчэ ў 1980-ыя гады. Тады вядомы архітэктар Сяргей Багласаў распрацаўваў праект рэстаўрацыі, за ажыццяўленне якога ўзяліся толькі сёлета.

Планавалася, што храм Святога Духа, узьведзены пасля 1636 году і разбураны ў 1936-м, адновяць у 2010-2011 гадах. Сёлета ўвесну, калі яшчэ планаваліся археалагічныя раскопкі і інжынерныя працы на месцы царквы, Павел Шыкунец, дырэктар камунальнага будаўніча-эксплуатацыйнага УП Менгарвыйканкаму «Менская спадчына», арганізацыі, што адказвае за аднаўленне помніка, у інтэрв'ю «Народнай газэце» казаў, што ўжо да сёлетняга Дня гораду павінен быў паўстаць сам будынак храму – такі наказ далі рэстаўратарам улады сталіцы. Далей змаймаліся б ужо аздабленым фасадаў і інтэр'еру. Рэаліваць гэткі хуткі план будаўніцтва не атрымалася – працы пачаліся толькі напрыканцы лета.

«Мы ведаем, што ў зямлі залягаюць падмуркі царквы XVII стагоддзя», – гаварыў тады П.Шыкунец. Сённяня, калі на месцы царквы адкрыта новая невядомая крыпта, зяздзілае, што ўскрыта яна была не археолагамі, як абяцалася, але... экспаватарамі. І толькі тады былі выкліканы археолагі. Такі падыход пры аднаўленні храму на самым пачатку прац ня можа не выклікаць насыцярожжанасці ў тых, каго хвалюе лёс гэтай старажытнай царквы: што ж мы атрымаем напрыканцы, ці будзе захавана тое, што захавалася пад зямлём?

Паводле словаў П.Шыкунца, уся праца па адбудове царквы павінна заняць 19 месяцаў. Над старажытным фундаментам узьвядуць платформу, на якой, уласна кажучы, і будзе аднаўляцца царква. А пад платформай застануцца рашткі першапачатковага храму, якія змогуць пабачыць турысты – або звонку будынка, або спусціцца ў сутарэнье. Узьвядзенне платформы над старымі падмуркамі дазволіць засыцерагчы новы будынак ад «землятрусу», бо ў гэтым месцы праходзіць лінія метрапалітэну.

Працяг на с.20 ↪

Літургія за супакой пахаваных у крыпце

У сувязі з нядайнімі знаходкамі ў Менску парэшткау невядомых пакуль асобаў (магчыма, манахаў-базыльянаў і фундатараў царквы Святога Духа) у выпадковая выяўленай падчас будаўнічых працаў крыпце (гл. фота), 9 верасня 2009 году ў памяць пра іх і за іх супакой маліліся менскія грэка-католікі.

Літургію за супакой усіх вядомых і невядомых уніяцкіх дабрадзеяў ды манахаў-базыльянаў адслужылі віцэ-дэкан грэка-каталіцкіх парафіяў Менску і Менскай вобласці а. Яўген Усошын і душпастыр парафіі Праведнага Язэпа а. Аляксандар Аўдзеюк.

«Для вернікаў і для ўсіх цывілізаваных людзей парэшткі памерлых – гэта реч съвятая. Нашыя продкі ў веры маюць права на нашую малітву і на пашану з боку ўсіх жыхароў Менску», – сказаў віцэ-дэкан а. Яўген Усошын.

Хто быў пахаваны ў крыпце царквы Святога Духа – пакуль не ўстаноўлена. Верагодна, гэта былі манахі-базыльяне і фундатары.

Вядома імя першага ігумена манастыра Апанаса Пакосты, якому некаторымі дасьледчыкамі прыпісвалася нават будаўніцтва мураванай царквы і манастыра ў 1617 годзе. Аднак будаўніцтва гэтай унікальнай царквы стала магчымым толькі пасля атрымання ў 1634-ым 2000 золотых, ахвяраваных манастыру багатым полацкім гараджанінам Іванам Блажковічам-Латышам. У 1636 годзе менскім базыльянам перадаецца суседні пусты пляц пад называй «Лужа», ушыркі 8 сажняў, для пабудовы на ім мураванай царквы замест драўлянай. Тады ігуменам быў ужо а. Генадзь. Уніяцкі мітрапаліт Кіеўскі Антон Сялява пакінуў тэстамент у 1651 г. з просьбай пахаваць яго менавіта ў прыдзеле менскай царквы Св. Духа. На ўзвядзеніне гэтага прыдзелу і будынка жаночага манастыра базыльяннак (заснаваны ім для апекі над беднымі дзяўчатамі ў 1641 г.) ён фундаваў 20 тысячай золотых. Гэта дало падставы некаторым дасьледчыкам меркаваць, што ў крыпце царквы маглі быць знайдзеныя парэшткі мітрапаліта А. Сялявы. Аднак малаверагодна, каб ён быў там пахаваны, бо гэты ўніяцкі мітрапаліт памёр, уцякаючы ад маскоўскага войска, у Тыкоціне на Падляшшы і быў пахаваны ў Супрасльскім базыльянскім манастыры.

Сярод знакамітых фундатараў, што маглі быць пахаваныя ў крыпце царквы Святога Духа, – Кацярына Сапега, першая ігуменіня манастыра базыльянак (1650-1676 гг.), якая ахвяравала на яго ўзвядзеніне 9 000 золотых і яшчэ 10 000 – на ўтрыманье пры ім сіротаў. Магчыма, у крыпце царквы былі пахаваныя першы ігумен манастыра Апанас Пакоста і яго наступнік а. Генадзь, пры якім пачалося будаўніцтва царквы. Досыць верагодна, што мог быць пахаваны ў ёй і архімандрыт Аўгустын Любянецкі, які ў 1733 годзе ахвяраваў 1000 талераў на ўтрыманье хору, каб штодзень у царкве Святога Духа было вельмі ўрачыстае, з духоўнымі гімнамі ранкам і ўвечары, уshanаваньне слайнай цудамі іконы Маці Божай Менскай.

Можна спадзявацца, што гэтыя знаходкі прыцягнуць увагу дасьледчыкаў нашай гісторыі і дапамогуць нам нанова адкрыць невядомыя сёньня старонкі беларускай гісторыі.

• Парэшткі, знайдзеныя ў раскопе на месцы царквы Святога Духа.

На месцы царквы Святога Духа знайшли крыпты з астанкамі фундатараў

⇒ Пачатак на с. 18-19.

Нажаль, пры аднаўленні храму не прадугледжваецца аднаўленне ў нішах галоўнага фасаду скульптураў і выявай съвятых. Нішы аз-добыця арнаментам, а стральчатая гатычныя вокны ўпрыгожаць вітражамі. У адноўленым сакральнym будынку, нягледзячы на звароты да ўладаў менскай грэка-каталіцкай інтэлігенцыі, размесціца не царква, а канцэртная зала дзіцячай філармоніі на 250 месцаў... У планах таксама адбудова галерэі, што калісьці злучала царкву Святога Духа з манастыром базыльянак, дзе сёньня размешчана дзіцячая музычная школа № 10. Такім чынам, вуліца Энгельса акажацца «перарэзанай» аркамі галерэі, пад якімі, як мяркуюць архітэктары, стане папулярным звичаем прызначаць спатканы.

Якім будзе лёс знайдзеных астанак фундатараў царквы Святога Духа, ці будуць яны спачываць у крыпце ў сутарэннях адноўленага будынка храму – адказ на гэтае пытанье пакуль ня дадзены.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Паводле матэрыялаў Еўрарадыё, «Народнай газеты», Radzima.org

Заснаваная ў 1995 г.

Царква

грэка-каталіцкая газета
№ 3 (62), 2009
17 верасня

Адрас рэдакцыі:

бул. Дворнікава, 63
224014, Берасьце (Брэст)
Беларусь
Тэл./факс (0162) 24-74-82
e-mail: bgkc_carkva@tut.by
сайт: carkva-gazeta.org

Заснавальнік і выдавец: грэка-каталіцкая пафарія

святых братоў-апосталаў Пятра і Андрэя ў г. Берасьці

Паславедчыны аб зарэгістрацыі: № 1055 ад 28.10.2008 г.

Галоўны рэдактар: а. Ігар КАНДРАЦЬЕУ

Царквойскі асістэнт: а. Андрэй АБЛАМЕЙКА, STM

Адказны рэдактар: а. Андрэй КРОТ, STL

Выпускны рэдактар: Ігар БАРАНОЎСКІ

Падпісаны ў друку: 17 верасня 2009 году, 10-45.

Паліграфічныя работы: ПП В.Ю.А. (пасып. № 02330/0131540

ад 30.04.04), вул. Мініна, 23-106, 220014, Менск. Замова №

Аб'ём 2,5 друк. арк. Наклад 2000 асобнікаў.

НАШ РАХУНАК:

№ 3015220710013
у ЦБУ ЗАТ “Абсалют-
банк” у г.Берасьці
МФО 153001898,
УНП 2005558013